

UCHWAŁA NR24/2011.....
ZARZĄDU POWIATU BYDGOSKIEGO
 z dnia30 czerwca 2011r.....

w sprawie Powiatowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego w zakresie zdrowia psychicznego i opieki psychiatrycznej na lata 2011 - 2015

Na podstawie art. 4 ust. 1 pkt. 2 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (tekst jedn. Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1592 ze zm.)¹ w związku z § 4 ust. 1 pkt. 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 28 grudnia 2010 r. w sprawie Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego (Dz. U. z 2011 r. Nr 24, poz. 128) uchwała się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się: „Powiatowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego w zakresie zdrowia psychicznego i opieki psychiatrycznej na lata 2011 - 2015” stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

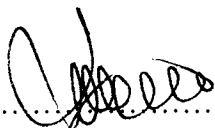
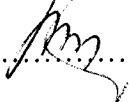
§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Sekretarzowi Powiatu Bydgoskiego.

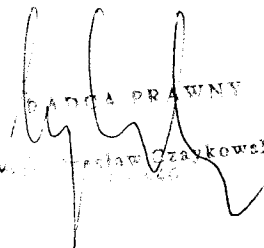
§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący
Zarządu Powiatu Bydgoskiego

Starosta Bydgoski
Wojciech Porzych

Członkowie Zarządu:

1.
2.
3. ...*Miedzińska*.....
4.

 KANCELARIA PRAWNA
 ...*Przybyłowski*...

¹ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2002 r. Nr 23, poz. 220, Nr 62, poz. 558, Nr 113, poz. 984, Nr 153, poz. 1271, Nr 200, poz. 1688, Nr 214, poz. 1806; z 2003 r. Nr 162, poz. 1568; z 2004 r. Nr 102, poz. 1055; z 2007 r. Nr 173, poz. 1218; z 2008 r. Nr 180, poz. 1111, Nr 223, poz. 1458; z 2009 r. Nr 92, poz. 753, Nr 157, poz. 1241; z 2010 r. Nr 28, poz. 142 i 146, Nr 40, poz. 230, Nr 106, poz. 675.

UZASADNIENIE

Zgodnie z § 4 ust. 1 pkt. 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 28 grudnia 2010 r. w sprawie Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego (Dz. U. z 2011 r. Nr 24, poz. 128) Powiat jest jednym z podmiotów realizujących Narodowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego.

Ochronę zdrowia psychicznego zapewniają świadczeniodawcy, organy administracji rządowej i samorządowej oraz inne podmioty do tego powołane. W działaniach z zakresu ochrony zdrowia psychicznego mogą uczestniczyć stowarzyszenia i inne organizacje społeczne, fundacje, samorządy zawodowe oraz grupy samopomocy pacjentów i ich rodzin.

Cele i zadania do realizacji zawarte w Powiatowym Programie Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2011 - 2015, opierają się na głównych i szczegółowych celach Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego, merytorycznych danych, diagnozie i charakterystyce środowiska osób zamieszkujących na terenie Powiatu Bydgoskiego, a także analizie zasobów Powiatu w zakresie zdrowia psychicznego.

Działania realizowane w ramach Programu mają na celu ograniczenie występowania zagrożeń dla zdrowia psychicznego, poprawę jakości życia osób z zaburzeniami psychicznymi i ich bliskich oraz zapewnienie dostępności do świadczeń opieki zdrowotnej.

Starostwo Powiatowe w Bydgoszczy

**POWIATOWY PROGRAM
OCHRONY ZDROWIA PSYCHICZNEGO**
w zakresie zdrowia psychicznego
i opieki psychiatrycznej
NA LATA 2011 - 2015

Bydgoszcz 2011

Spis treści

Wstęp	2
I. Diagnoza środowiskowa osób z zaburzeniami psychicznymi zamieszkujących na terenie Powiatu Bydgoskiego.....	3
II. Instytucje działające na terenie Powiatu Bydgoskiego na rzecz osób z zaburzeniami psychicznymi	9
III. Cele Programu oraz sposób ich realizacji	17
Załączniki	

Wstęp

Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. Nr 111, poz. 535 z późn. zm.), ochronę zdrowia psychicznego zapewniają organy administracji rządowej i samorządowej oraz instytucje do tego powołane. Ponadto, w działaniach z zakresu ochrony zdrowia psychicznego mogą uczestniczyć stowarzyszenia i inne organizacje społeczne, fundacje, samorządy zawodowe, kościoły i inne związki wyznaniowe oraz grupy samopomocy pacjentów i ich rodzin, a także inne osoby fizyczne i prawne.

Powyższa ustawa uznaje, że zdrowie psychiczne jest fundamentalnym dobrem osobistym człowieka, a ochrona praw osób z zaburzeniami psychicznymi należy do obowiązków państwa.

Według ustawy, ochrona zdrowia psychicznego obejmuje realizację zadań dotyczących w szczególności:

- 1) promocji zdrowia psychicznego i zapobiegania zaburzeniom psychicznym;
- 2) zapewniania osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej i powszechnie dostępnej opieki zdrowotnej oraz innych form opieki i pomocy niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym i społecznym;
- 3) kształtowania wobec osób z zaburzeniami psychicznymi właściwych postaw społecznych, a zwłaszcza zrozumienia, tolerancji, życzliwości, a także przeciwdziałania ich dyskryminacji.

Zadania te są realizowane przez działania określone w Narodowym Programie Ochrony Zdrowia Psychicznego, który określa w szczególności:

- 1) okres jego obowiązywania,
- 2) diagnozę sytuacji i zagrożeń dla zdrowia psychicznego, w tym zróżnicowań regionalnych,
- 3) cele główne i szczegółowe,
- 4) podmioty biorące udział w jego realizacji,
- 5) sposób realizacji zadań,
- 6) niezbędne działania legislacyjne, w szczególności mające na celu zapewnienie przestrzegania praw osób z zaburzeniami psychicznymi.

Narodowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego określa strategię działań mających na celu ograniczenie występowania zagrożeń dla zdrowia psychicznego, poprawę jakości życia osób z zaburzeniami psychicznymi i ich bliskich oraz zapewnienie dostępności do świadczeń opieki zdrowotnej. Realizacja Narodowego Programu przypada na lata 2011 - 2015.

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 28 grudnia 2010 r. w sprawie Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego (Dz. U. z 2011 r., Nr 24, poz. 128) wyznacza cele główne Programu, którymi są:

- promocja zdrowia psychicznego i zapobiegania zaburzeniom psychicznym;
- zapewnienie osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej i powszechnie dostępnej opieki zdrowotnej oraz innych form opieki i pomocy niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym i społecznym;
- rozwój badań naukowych i systemu informacji z zakresu zdrowia psychicznego.

Prowadzenie działań określonych w Narodowym Programie Ochrony Zdrowia Psychicznego należy do zadań własnych samorządów województw, powiatów i gmin, zadań

Narodowego Funduszu Zdrowia oraz ministrów właściwych ze względu na charakter działań określonych w Programie.

I. Diagnoza środowiskowa osób z zaburzeniami psychicznymi zamieszkujących na terenie Powiatu Bydgoskiego.

Według definicji WHO zdrowie psychiczne jest stanem dobrego samopoczucia, w którym człowiek wykorzystuje swoje zdolności, radzi sobie ze stresem w codziennym życiu, wydajnie i owocnie pracuje oraz jest w stanie wnieść wkład w życie danej wspólnoty. Można je ujmować poprzez dwa wymiary:

1. pozytywne zdrowie psychiczne - to dobrostan jednostki i takie zasoby, które umożliwiają radzenie sobie z trudnościami i unikanie załamania stanu zdrowia. Przykładowe zmienne charakteryzujące ten wymiar: wysoka samoocena, poczucie panowania nad sytuacją, optymizm, poczucie koherencji, poczucie skuteczności, odporność.
2. negatywne zdrowie psychiczne - wiąże się z objawami negatywnymi określanymi jako psychologiczny dystres i występowaniem zaburzeń psychicznych.

Pozytywne zdrowie psychiczne oznacza m.in. rozwijanie swoich mocnych stron, czyli takich kompetencji, które umożliwiają konfrontację i harmonijne przechodzenie przez niepowodzenia, trudności i zagrożenia. Jest nieodłączną częścią ogólnego zdrowia jednostki, odzwierciedla równowagę między jednostką i środowiskiem.

Zgodnie z art. 3 ustawy o ochronie zdrowia psychicznego, mówiąc, o osobach z zaburzeniami psychicznymi mamy na myśli osoby:

- 1) chore psychicznie (wykazujące zaburzenia psychotyczne);
- 2) upośledzone umysłowo;
- 3) wykazujące inne zakłócenia czynności psychicznych, które zgodnie ze stanem wiedzy medycznej zaliczane są do zaburzeń psychicznych, a osoby te wymagają świadczeń zdrowotnych lub innych form pomocy i opieki niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym lub społecznym.

Język polski ciągle nie wykształcił i nie upowszechnił terminów pozwalających na neutralne i rzeczowe określanie osób chorych psychicznie. Ciągle dominują określenia pejoratywne, o dużym potencjale społecznego naznaczania i napiętnowania.

Zaniechanie tej praktyki językowej i upowszechnienie słownictwa bardziej rzeczowego i neutralnego, nienaruszającego godności osób chorych, ale ułatwiającego ich zrozumienie, jest ważnym i pilnym wyzwaniem dla środowisk kulturotwórczych i opiniotwórczych.

W ciągu ostatnich lat zmienił się społeczny wizerunek osób chorych psychicznie. Wyraża się to w jego urealnieniu - przesunięciu akcentu w kierunku wyobrażenia bardziej zróżnicowanego, mniej stereotypowego. Dotyczy to wszystkich wymiarów tych zachowań - nie tylko ich odmienności, ale także problemowości i gwałtowności. Za pozytywny przejaw należy też uznać utrzymującą się przewagę opinii, że osoby chore psychicznie mają szansę powrotu do zdrowia.

Niekorzystnym zjawiskiem jest natomiast powszechnie i niezmiennie wyrażane przekonanie, że choroba psychiczna jako wstydliva wymaga ukrywania jej przed innymi ludźmi. Świadczy to, jak silne jest w świadomości społecznej piętno rozpoznania choroby psychicznej, które prowadząc do przemilczania lub ukrywania choroby (albo zaprzeczania jej) może skomplikować los chorych i utrudniać udzielenie im właściwej pomocy we właściwym

czasie.

Inną negatywną konsekwencją społecznego napiętnowania jest tendencja do nieprzyznawania ludziom, którzy przebyli chorobę psychiczną, prawa do pełnego uczestniczenia w życiu społecznym nawet wtedy, gdy już przemijają ich kłopotliwe i niezrozumiałe zachowania, charakterystyczne dla okresu aktywnej choroby. Sprzeciw respondentów wobec pełnienia przez byłych pacjentów ról społecznych związanych z odpowiedzialnością za innych ludzi dowodzi, że społeczne piętno choroby psychicznej często przenoszone jest także na osoby już wyleczone.

Połączenie inicjatyw społecznych z autoryzowanym i realizowanym przez państwo programem może skutecznie przeciwdziałać społecznej bezradności wobec problemów zdrowia psychicznego, zmniejszyć ryzyko zagrożeń w tej dziedzinie oraz poprawić los chorych psychicznie w Polsce.

Powiat Bydgoski w ramach realizowanych programów w latach 2011 - 2015 szczególnie nacisk będzie kładł na zmniejszenie występowania zaburzeń psychicznych, zmniejszenie liczby osób z dyskomfortem psychicznym, promowanie zdrowia psychicznego poprzez udostępnianie wiedzy i umiejętności, zwiększenie zarówno liczby programów promujących zdrowie psychiczne, jak i placówek pomagających osobom narażonym na zaburzenia zdrowia psychicznego oraz poprawa jakości życia osób z zaburzeniami zdrowia psychicznego.

Jednym z ważnych zadań podejmowanych w obszarze promocji zdrowia jest rozwijanie takich umiejętności jednostki, które będą służyć jej zdrowiu. Przykładem takich umiejętności jest wykorzystywanie własnych zasobów psychospołecznych lub też radzenie sobie z niekorzystnymi sytuacjami życiowymi.

Obok wykorzystania zasobów jednostki i jej kapitału społecznego należy stwarzać warunki społeczne, przestrzenne i organizacyjne, które zapewniłyby optymalny dobrostan psychiczny w miejscu zamieszkania, nauki, pracy i wypoczynku.

Promocja zdrowia nie powinna ograniczać się do działań edukacyjno-promocyjnych. Istnieje pilna konieczność uwzględniania tych zagadnień nie tylko w polityce zdrowotnej i społecznej ale także w polityce ekonomicznej; przy podejmowaniu decyzji gospodarczych, organizacyjnych. Promocja to przede wszystkim edukacja i rozbudowa potencjałów, zasobów, rezerw posiadanych przez jednostki.

Zapobieganie zaburzeniom psychicznym to opieka nad osobami z zaburzeniami psychicznymi, jak również ochrona osób narażonych na pogorszenie zdrowia psychicznego: np. młodzieży, osób starszych, bezrobotnych, osób doznających przemocy, określonych grup zawodowych.

Celem podejmowanych działań jest polepszenie dobrostanu ludzi i ich funkcjonowania poprzez lepsze wykorzystanie ich sił i zasobów intelektualnych, poprzez wzmocnienie ich odporności psychicznej i zwiększenie ochronnej roli czynników zewnętrznych.

Poszanowanie praw człowieka i jego indywidualnych różnic, zwalczanie dyskryminacji z powodu niepełnosprawności i podejmowanie działań promujących jej zrozumienie, ukierunkowanie postaw i podniesienie świadomości społecznej oraz edukowanie środowisk osób z zaburzeniami psychicznymi o ich przywilejach, równoprawnym dostępie do szkolnictwa, zatrudnienia, dóbr i usług czy aktywności w życiu publicznym winny być wyznacznikiem działań Powiatu Bydgoskiego.

Powiat Bydgoski usytuowany jest w środkowo - zachodniej części województwa kujawsko - pomorskiego, zajmuje 7,8% jego powierzchni, a zamieszkuje go obecnie ok. 104624 mieszkańców (stan na dzień 31.12.2010 r.).

Z Powiatem Bydgoskim graniczą powiaty: chełmiński, inowrocławski, nakielski, toruński, tucholski, świecki, zniński. Tworzą go gminy: Białe Błota, Dobrcz, Dąbrowa Chełmińska, Koronowo, Nowa Wieś Wielka, Osielsko, Sicienko oraz Solec Kujawski, obejmując łącznie 124 sołectwa. Siedziba Starostwa znajduje się w Bydgoszczy. W Powiecie Bydgoskim status miasta posiadają: Koronowo i Solec Kujawski. Sieć osadniczą Powiatu tworzą przede wszystkim wsie w liczbie 215, w tym kilka bardzo dużych, np. Białe Błota, Dąbrowa Chełmińska, Nowa Wieś Wielka, Osielsko. Osady wiejskie, leżące w strefie podmiejskiej Bydgoszczy, pełnią funkcje pozarolnicze (mieszkalnictwo, usługi, handel), a przede wszystkim spełniają rolę rekreacyjno - wypoczynkową i turystyczną.

Powiat Bydgoski ma bardzo dogodne położenie komunikacyjne.

Tabela 1. Liczba osób z zaburzeniami psychicznymi korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w latach 2007 - 2010 zamieszkujących na terenie Powiatu Bydgoskiego.

Nazwa Gminy	Liczba osób z zaburzeniami psychicznymi			
	2007	2008	2009	2010
Koronowo	110	79	77	67
Solec Kujawski	67	61	67	62
Osielsko	9	8	9	17
Sicienko	52	51	56	42
Białe Błota	54	54	60	71
Dobrcz	140	140	150	150
Dąbrowa Chełmińska	208	212	218	180
Nowa Wieś Wielka	51	58	70	70

Źródło: Dane pochodzące z gmin.

Z tabeli wynika, że w latach 2007 - 2010 najwięcej osób z zaburzeniami psychicznymi, które korzystały ze świadczeń pomocy społecznej zarejestrowano w Dąbrowie Chełmińskiej i Dobrczu. Tabela obrazuje także, że liczba osób z zaburzeniami psychicznymi występuje na tym samym poziomie, a nawet wzrasta.

Podstawowym dokumentem prawnym regulującym problematykę kształcenia dzieci i młodzieży niepełnosprawnej jest ustawa o systemie oświaty z dnia 7 września 1991 r. (Dz. U. z 1996 r. Nr 67, poz. 329 z późn. zm.).

Według ustawy system oświaty:

- zapewnia możliwość pobierania nauki we wszystkich typach szkół przez dzieci i młodzież niepełnosprawną oraz niedostosowaną społecznie, zgodnie z indywidualnymi potrzebami rozwojowymi i edukacyjnymi oraz predyspozycjami,
- gwarantuje opiekę nad uczniami niepełnosprawnymi przez umożliwienie realizowania zindywidualizowanego procesu kształcenia, form i programów nauczania oraz zajęć rewalidacyjnych.

Organizacja nauki, czyli opieka, wychowanie i kształcenie dzieci i młodzieży z zaburzeniami psychicznymi może odbywać się w ogólnodostępnych przedszkolach, szkołach i placówkach ogólnodostępnych, integracyjnych i specjalnych.

Przy doborze szkoły należy uwzględnić indywidualne potrzeby dziecka z zaburzeniami psychicznymi. Ocenę potrzeb dziecka oraz wybór odpowiedniej do możliwości ucznia szkoły (przedszkola) dokonuje poradnia psychologiczno - pedagogiczna.

Opinie o potrzebie wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka oraz orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego albo indywidualnego nauczania wydają zespoły orzekające działające w publicznych poradniach psychologiczno - pedagogicznych, w tym w poradniach specjalistycznych. Dokumenty Poradni wydawane są na wniosek rodziców dziecka.

Poradnia za główny cel stawia udzielanie pomocy dzieciom i młodzieży w osiągnięciu wszechstronnego, optymalnego rozwoju oraz wspieranie środowiska wychowawczego w tworzeniu warunków sprzyjających temu rozwojowi.

Analizując liczbę orzeczeń i opinii wydanych przez Powiatową Poradnię Psychologiczno - Pedagogiczną w Koronowie z filią w Bydgoszczy w latach 2007 - 2010 obserwuje się wzrost liczby wydawanych orzeczeń i opinii.

Tabela 2. Zestawienie orzeczeń i opinii wydanych przez Powiatową Poradnię Psychologiczno - Pedagogiczną w Koronowie z filią w Bydgoszczy.

Orzeczenia i opinie Powiatowej Poradni Psychologiczno - Pedagogicznej	2007	2008	2009	2010
Orzeczenia o potrzebie nauczania indywidualnego	68	133	164	210
Orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego	66	220	250	199
Opinie	936	1831	1958	1494
Razem	1070	2184	2372	1903

Źródło: Powiatowa Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna w Koronowie z filią w Bydgoszczy.

Indywidualnym nauczaniem obejmuje się dzieci i młodzież, których stan zdrowia uniemożliwia lub znacznie utrudnia uczęszczanie do szkoły.

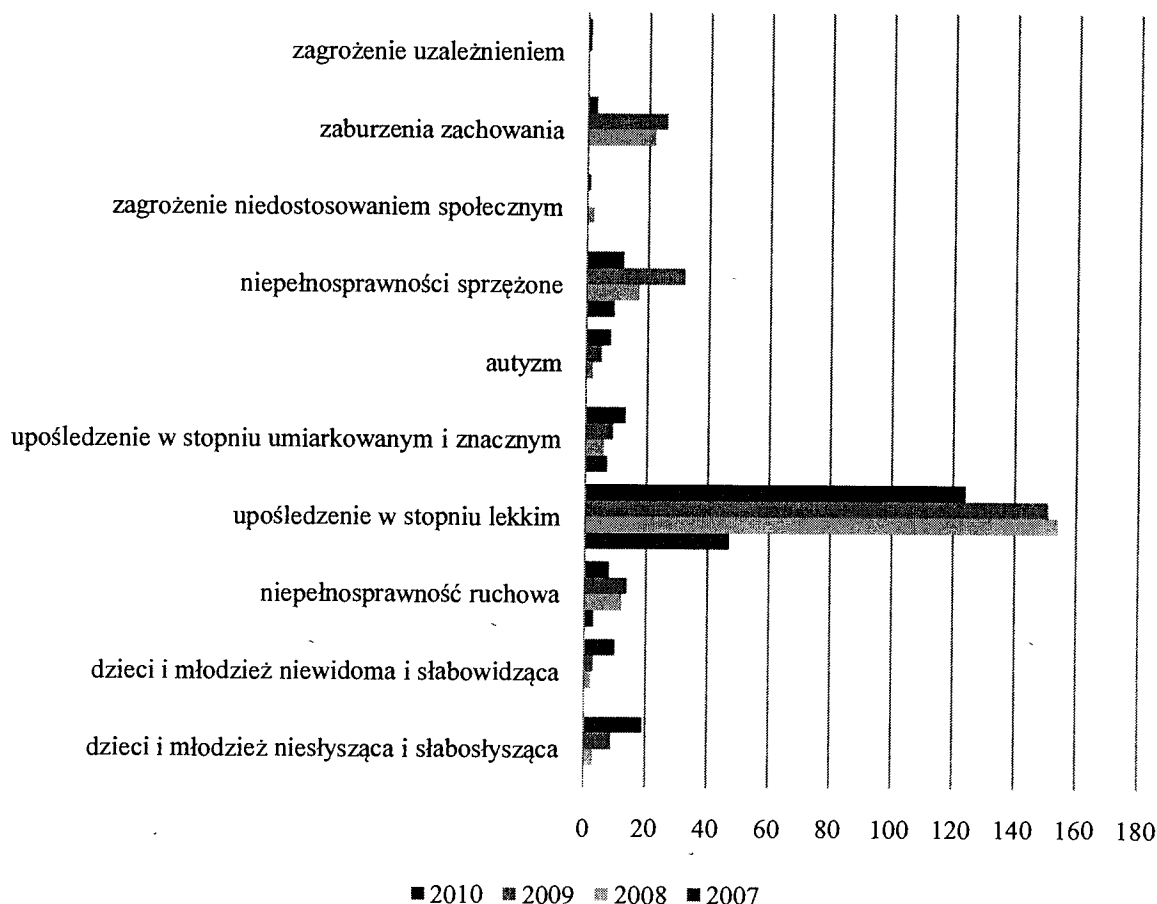
Kształceniem specjalnym obejmuje się dzieci i młodzież wymagające stosowania specjalnej organizacji nauki i metod pracy. Kształcenie to może być prowadzone w formie nauki w szkołach ogólnodostępnych, szkołach lub oddziałach integracyjnych, szkołach lub oddziałach specjalnych i ośrodkach.

Orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego określa zalecane formy kształcenia specjalnego, z uwzględnieniem rodzaju niepełnosprawności.

Powiatowa Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna w Koronowie z filią w Bydgoszczy wydała w latach 2007 - 2010 w przeważającej większości orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego ze względu na upośledzenie w stopniu lekkim (2007 r. - 47 osób, 2008 r. - 154 osoby, 2009 r. - 151 osób, 2010 r. - 124 osoby).

W następnej kolejności orzeczenia ze względu na niepełnosprawności sprzężone (2007 r. - 9, 2008 r. - 17, 2009 r. - 32, 2010 r. - 12) oraz orzeczenia dla dzieci i młodzieży z zaburzeniami zachowania (2007r. - 0, 2008 r. - 22, 2009 r. - 26, 2010 r. - 1).

Wykres 1. Orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego ze względu na przyczynę.

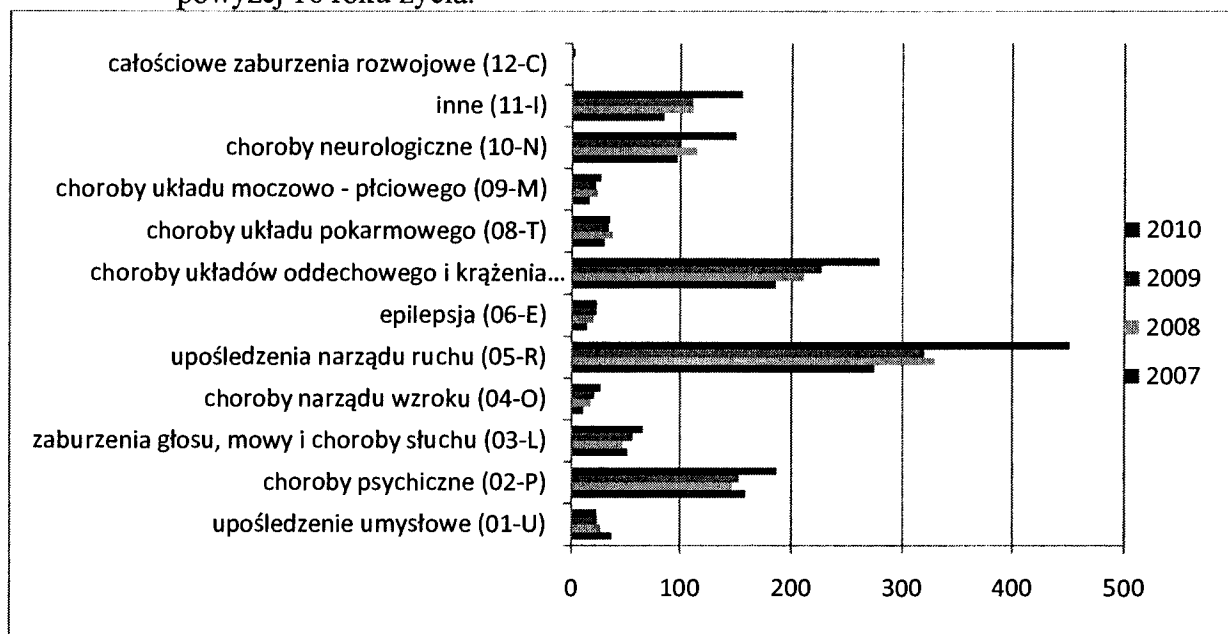

Źródło: Powiatowa Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna w Koronowie z filią w Bydgoszczy.

W oparciu o dane statystyczne przygotowane przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Bydgoszczy dokonano analizy danych dotyczących wydanych orzeczeń dla mieszkańców Powiatu Bydgoskiego w latach 2007 - 2010.

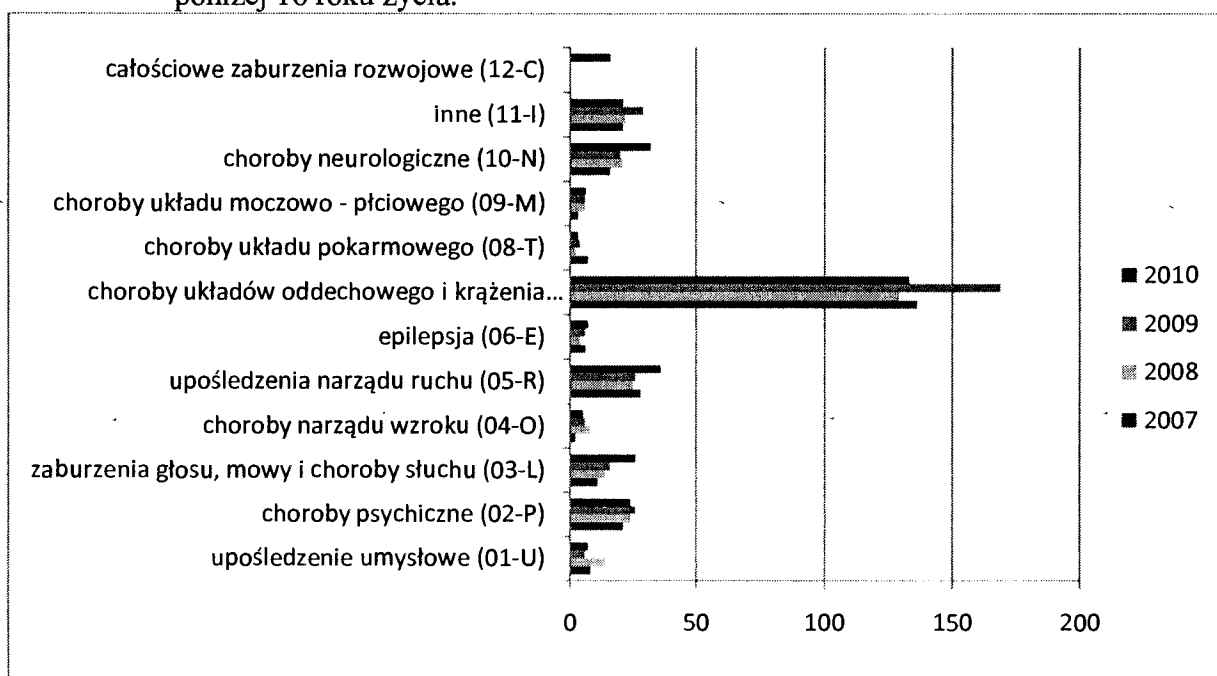
Najczęstszą przyczynę niepełnosprawności stanowią wśród osób powyżej 16 roku życia - schorzenia narządów ruchu (2007 r. - 275 osób, 2008 r. - 330 osób, 2009 r. - 320 osób, 2010 r. - 452 osoby), choroby układów oddechowego i krążenia (2007 r. - 186 osób, 2008 r. - 211, 2009 r. - 227 osób, 2010 r. - 279 osób) oraz choroby psychiczne (2007 r. - 159 osób, 2008 r. - 147 osób, 2009 r. - 153 osób, 2010 - 187 osób). Na przełomie analizowanych lat widoczny jest wyraźny wzrost liczby wydanych orzeczeń z powodu choroby psychicznej.

Wykres 2. Zestawienie wydanych orzeczeń według przyczyny niepełnosprawności osób powyżej 16 roku życia.

Źródło: Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Bydgoszczy.

Wykres 3. Zestawienie wydanych orzeczeń według przyczyny niepełnosprawności osób poniżej 16 roku życia.

Źródło: Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Bydgoszczy.

Natomiast wśród dzieci do 16 roku życia ze względu na chorobę psychiczną wydano orzeczenia: w 2007 r. - 21 osobom, 2008 r. - 24 osobom, 2009 r. - 26 osobom, 2010 r. - 24 osobom).

II. Instytucje działające na terenie Powiatu Bydgoskiego na rzecz osób z zaburzeniami psychicznymi.

Na terenie Powiatu Bydgoskiego funkcjonują instytucje, których działania skierowane są między innymi do osób z zaburzeniami psychicznymi.

Działania zapobiegawcze w zakresie ochrony zdrowia psychicznego są podejmowane przede wszystkim wobec dzieci, młodzieży, osób starszych i wobec osób znajdujących się w sytuacjach stwarzających zagrożenie dla ich zdrowia psychicznego.

Instytucje te podejmują m.in. działania w zakresie:

- poradnictwa specjalistycznego dla rodzin (prawne, psychologiczne, rodzinne);
- promocji zdrowia psychicznego i zapobiegania zaburzeniom psychicznym;
- doradztwa zawodowego tj.:
 - a. przeprowadzanie badań wstępnych, diagnozowanie zapotrzebowania na informacje edukacyjne i zawodowe oraz na pomoc w planowaniu kształcenia i kariery zawodowej,
 - b. wspieranie w działaniach doradczych poprzez organizowanie spotkań szkoleniowo - informacyjnych, udostępnianie i popularyzowanie materiałów poglądowych,
 - c. koordynowanie działalności informacyjno - doradczej.
- wspomaganie wychowawczej funkcji rodziny;
- działań na rzecz wspierania rodziny, pomocy w jej utrzymaniu się oraz w zakresie działań opartych o rodzinę;
- realizowania programów unijnych na rzecz osób z zaburzeniami psychicznymi;
- monitorowania sytuacji rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym;
- pomocy w uzyskiwaniu świadczeń oraz innych form pomocy;
- konsultacji i podejmowania działań na rzecz ofiar przemocy w rodzinie.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Bydgoszczy

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Bydgoszczy jest jednostką organizacyjną, która wykonuje kompleksowo wszystkie zadania Powiatu z zakresu pomocy społecznej.

Zgodnie z ustawą z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (tj. Dz. U. z 2010 r. Nr 214, poz. 1407 z późn. zm.) samorząd powiatowy jako jeden z dysponentów środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych wykonuje zadania na rzecz osób niepełnosprawnych w tym również na rzecz osób z zaburzeniami psychicznymi. Działania te mogą być realizowane ze środków Funduszu w ramach rehabilitacji społecznej w następujących formach:

- dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych,
- dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze dla osób niepełnosprawnych,

- dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, technicznych oraz w komunikowaniu się w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych,
- dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych,
- dofinansowanie rehabilitacji dzieci i młodzieży,
- dofinansowanie kosztów działalności warsztatów terapii zajęciowej.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Bydgoszczy udziela także wsparcia poprzez prowadzenie poradnictwa specjalistycznego (psychologicznego, pedagogicznego, prawnego) w szczególności dla rodzin, w których przebywają dzieci z zaburzeniami psychicznymi.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Bydgoszczy w 2011 r. realizuje drugą edycję projektu systemowego pn. „Pierwszy krok do usamodzielnienia”. Projekt współfinansowany jest przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego, realizowany jest w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki Priorytet VII Promocja integracji społecznej.

Głównym celem Projektu jest zwiększenie szans i przygotowanie do życia społecznego i zawodowego beneficjentów, z których 50% to osoby z zaburzeniami psychicznymi. Projekt dotyczy wielostronnych działań zmierzających do poprawy sytuacji edukacyjnej, zawodowej, bytowej i społecznej beneficjentów.

Projekt „Pierwszy krok do usamodzielnienia” przyczynia się do przeciwdziałania społecznemu wykluczeniu osób z zaburzeniami psychicznymi oraz do podniesienia poziomu integracji społecznej na terenie Powiatu Bydgoskiego.

Powiatowa Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna w Koronowie z filią w Bydgoszczy

Zasięgiem obejmuje gminy Powiatu Bydgoskiego: Koronowo, Dobrcz, Solec Kujawski, Białe Błota, Dąbrowa Chełmińska, Nowa Wieś Wielka, Osielsko, Sicienko i część gminy Pruszcz Pomorski. Jest placówką zajmującą się profesjonalną pomocą psychologiczno - pedagogiczną i logopedyczną. Misją Poradni jest udzielanie pomocy dzieciom i młodzieży w osiągnięciu wszechstronnego, optymalnego rozwoju, oraz wspieranie środowiska wychowawczego w tworzeniu warunków sprzyjających temu rozwojowi. Poradnia przeprowadza badania psychologiczne, pedagogiczne i logopedyczne, a także konsultacje lekarskie. Placówka realizuje swoje cele poprzez działalność:

- diagnostyczną w zakresie potrzeb edukacyjnych, odchyleń i zaburzeń rozwojowych, zaburzeń zachowania oraz opiniodawczą i klasyfikującą do odpowiednich form pomocy psychologicznej, pedagogicznej i metodycznej w tym obszarze; prowadzenie badań psychiatrycznych pod kątem kwalifikacji do kształcenia specjalnego i dalszego leczenia specjalistycznego,
- doradczą w zakresie problemów diagnostycznych, wychowawczych oraz związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu,
- profilaktyczno - popularyzatorską w zakresie udostępniania wiedzy psychologicznej, pedagogicznej i logopedycznej, wspomaganie wychowawczej funkcji rodziny, resocjalizację oraz zapobieganie patologii społecznej,
- terapeutyczną w zakresie wizyt terapeutycznych w domach rodzinnych dzieci z porażeniem mózgowym, cechami autystycznymi, zaburzeniami emocjonalnymi, dysfunkcjami wymagającymi wczesnej rewalidacji; prowadzeniem terapii zaburzeń emocjonalnych i realizację zajęć socjoterapeutycznych.

Placówka proponuje formy pomocy bezpośredniej w postaci pomocy indywidualnej, grupowej oraz udzielanej nauczycielom i rodzicom.

Domy Pomocy Społecznej

Powiat organizuje i zapewnia usługi w odpowiednim standardzie w domach pomocy społecznej dostosowanych do szczególnych potrzeb osób z zaburzeniami psychicznymi.

Zgodnie z art. 38 ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (tj. Dz. U. Nr 111 poz. 535 z późn. zm.) osoba, która wskutek choroby psychicznej lub upośledzenia umysłowego nie jest zdolna do zaspokajania podstawowych potrzeb życiowych i nie ma możliwości korzystania z opieki innych osób oraz potrzebuje stałej opieki i pielęgnacji, lecz nie wymaga leczenia szpitalnego, może być za jej zgodą lub zgodą jej przedstawiciela ustawowego przyjęta do domu pomocy społecznej.

Na terenie Powiatu Bydgoskiego funkcjonują 2 domy pomocy społecznej.

1. Dom Pomocy Społecznej w Bożenkowie przeznaczony dla 70 osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie.
2. Dom Pomocy Społecznej w Koronowie przeznaczony dla 96 osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie.

Domy funkcjonują w sposób zapewniający właściwy zakres usług, zgodny ze standardami określonymi dla danego typu domu, w oparciu o indywidualne potrzeby mieszkańców.

Powiat Bydgoski otrzymał zezwolenie Wojewody Kujawsko - Pomorskiego na prowadzenie Domu Pomocy Społecznej w Bożenkowie z dnia 24.06.2009 r. (WPS.III.SSz.90130/19/2009) i Domu Pomocy Społecznej w Koronowie z dnia 23.07.2009 r. (WPS.III.SSz.90130/21/2009).

Domy, niezależnie od typu, świadczą usługi:

- w zakresie potrzeb bytowych, zapewniając:
 - miejsce zamieszkania,
 - wyżywienie,
 - odzież i obuwie,
 - utrzymanie czystości;
- opiekuńcze, polegające na:
 - udzielaniu pomocy w podstawowych czynnościach życiowych,
 - pielęgnacji,
 - niezbędnej pomocy w załatwianiu spraw osobistych;
- wspomagające, polegające na:
 - umożliwieniu udziału w terapii zajęciowej,
 - podnoszeniu sprawności i aktywizowaniu mieszkańców domu,
 - umożliwieniu zaspokojenia potrzeb religijnych i kulturalnych,
 - zapewnieniu warunków do rozwoju samorządności mieszkańców domu,
 - stymulowaniu nawiązywania, utrzymywania i rozwijania kontaktu z rodziną i społecznością lokalną,
 - działaniu zmierzającym do usamodzielnienia mieszkańca domu, w miarę jego możliwości,
 - pomocy usamodzielniającemu się mieszkańcowi domu w podjęciu pracy, szczególnie mającej charakter terapeutyczny, w przypadku osób spełniających warunki do takiego usamodzielnienia,
 - zapewnieniu bezpiecznego przechowywania środków pieniężnych i przedmiotów wartościowych,

- finansowaniu mieszkańcowi domu nieposiadającemu własnego dochodu wydatków na niezbędne przedmioty osobistego użytku, w kwocie nieprzekraczającej 30% zasiłku stałego, o którym mowa w art. 37 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej,
- zapewnieniu przestrzegania praw mieszkańców domu oraz dostępności do informacji o tych prawach dla mieszkańców domu,
- sprawnemu wnoszeniu i załatwianiu skarg i wniosków mieszkańców domu.

Zespół Szkół Specjalnych w Koronowie

Do Zespołu Szkół Specjalnych w Koronowie kwalifikowani są uczniowie posiadający orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego oraz uczniowie z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim i umiarkowanym. W skład Zespołu Szkół wchodzi: szkoła podstawowa, gimnazjum, szkoła zawodowa oraz przysposabiająca do pracy. Uczniowie szkoły zawodowej odbywają praktyczną naukę zawodu w zakładach pracy chronionej oraz u prywatnych pracodawców na podstawie zawartych umów. Zajęcia w szkole uczniowie realizują w 3 dni, natomiast praktyki 2 dni w tygodniu. Wszyscy zatrudnieni nauczyciele posiadają kwalifikacje z zakresu oligofrenopedagogiki i nauczanego przedmiotu. Uczniowie korzystają z różnych form terapii, wspomaganie i rewalidacji.

Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Bydgoszczy

Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (tj. Dz. U. z 2010 r., Nr 214, poz. 1407 ze zm.) niepełnosprawność oznacza trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy.

Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności wydaje orzeczenia o:

- niepełnosprawności;
- stopniu niepełnosprawności;
- wskazaniach do ulg i uprawnień.

System orzekania o niepełnosprawności do celów pozarentowych realizowany jest przez zespoły do spraw orzekania o niepełnosprawności, których zadaniem jest określenie stopnia naruszenia sprawności organizmu i konsekwencji tego stanu dla możliwości podjęcia pracy, pełnienia ról społecznych jakie każdy człowiek pełni stosownie do wieku, płci, uwarunkowań społecznych, kulturowych itp. oraz ograniczeń w samodzielnej egzystencji.

Powiatowy Urząd Pracy w Bydgoszczy

Powiatowy Urząd Pracy prowadzi aktywizację zawodową bezrobotnych i poszukujących pracy osób niepełnosprawnych. Przy realizacji zadań Powiatowy Urząd Pracy w Bydgoszczy współdziała z organami administracji rządowej i samorządów terytorialnych, organizacjami pozarządowymi, organizacjami osób bezrobotnych, radą zatrudnienia, organizacjami pracodawców, związkami zawodowymi oraz innymi instytucjami działającymi w sprawach promocji zatrudnienia i przeciwdziałania skutkom bezrobocia oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy.

Spółdzielnia Socjalna "Bydgoszczanka"

Zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2006 r. o spółdzielniach socjalnych (Dz. U. Nr 94, poz. 651) przedmiotem działalności spółdzielni socjalnej jest prowadzenie wspólnego przedsiębiorstwa w oparciu o osobistą pracę członków. Spółdzielnia socjalna działa na rzecz:

- 1) społecznej reintegracji jej członków, przez co należy rozumieć działania mające na celu odbudowanie i podtrzymanie umiejętności uczestniczenia w życiu społeczności lokalnej i pełnienia ról społecznych w miejscu pracy, zamieszkania lub pobytu,
- 2) zawodowej reintegracji jej członków, przez co należy rozumieć działania mające na celu odbudowanie i podtrzymanie zdolności do samodzielnego świadczenia pracy na rynku pracy.

Działania te nie są wykonywane w ramach prowadzonej przez spółdzielnię socjalną działalności gospodarczej.

Spółdzielnia socjalna może prowadzić działalność społeczną i oświatowo-kulturalną na rzecz swoich członków oraz ich środowiska lokalnego, a także działalność społecznie użyteczną w sferze zadań publicznych

W dniu 15 listopada 2010 r. rozpoczęła swoją działalność Spółdzielnia Socjalna „Bydgoszczanka”. Jest to pierwsza taka spółdzielnia w Polsce utworzona przez dwa samorządy: Miasto Bydgoszcz oraz Powiat Bydgoski ziemski. Powstała ona na bazie Zakładu Robót Publicznych, który został zlikwidowany pod warunkiem utworzenia właśnie spółdzielni socjalnej.

Ośrodki Pomocy Społecznej

Na terenie Powiatu Bydgoskiego funkcjonuje 8 ośrodków pomocy społecznej, które są jednostkami organizacyjnymi gmin powołanych do wykonywania zadań z zakresu pomocy społecznej. Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w staraniach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka.

Głównymi celami pomocy społecznej są:

- wsparcie osób i rodzin w przewyciężeniu trudnej sytuacji życiowej, doprowadzenie - w miarę możliwości - do ich życiowego usamodzielniania i umożliwienia im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka,
- zapewnienie dochodu na poziomie interwencji socjalnej - dla osób nieposiadających dochodu lub o niskich dochodach w wieku poprodukcyjnym i osobom niepełnosprawnym,
- zapewnienie dochodu do wysokości poziomu interwencji socjalnej osobom i rodzinom o niskich dochodach, które wymagają okresowego wsparcia,
- zapewnienie profesjonalnej pomocy rodzinom dotkniętym skutkami patologii społecznej, w tym przemocą w rodzinie,
- integracja ze środowiskiem osób wykluczonych społecznie,
- stworzenie sieci usług socjalnych adekwatnych do potrzeb w tym zakresie.

Warsztaty Terapii Zajęciowej

Na terenie Powiatu Bydgoskiego funkcjonuje Warsztat Terapii Zajęciowej w Solcu Kujawskim i Warsztat Terapii Zajęciowej „DĄB” w Białych Błotach dla osób niepełnosprawnych posiadających prawnie potwierdzony status niepełnosprawności i wskazanie w orzeczeniu o stopniu niepełnosprawności do uczestnictwa w terapii zajęciowej.

Warsztat jest wyodrębnioną organizacyjnie i finansowo placówką stwarzającą osobom niepełnosprawnym niezdolnym do podjęcia pracy możliwość rehabilitacji społecznej

i zawodowej w zakresie pozyskania lub przywracania umiejętności niezbędnych do podjęcia zatrudnienia. Warsztat nie jest placówką samodzielną, ale stanowi część większej struktury organizacyjnej wyposażonej w osobowość prawną lub posiadającą zdolność do czynności prawnych. Warsztaty prowadzone są przez Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Solcu Kujawskim i Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Białych Błotach. Są placówkami pobytu dziennego dla pięćdziesięciu osób niepełnosprawnych (po 25 osób w każdym), w których zajęcia odbywają się po siedem godzin pięć dni w tygodniu.

Do warsztatów uczęszczają osoby niepełnosprawne ze znacznym i umiarkowanym stopniem niepełnosprawności o różnych schorzeniach.

Celem warsztatów jest:

- aktywne wspomaganie procesu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych,
- stwarzanie osobom niepełnosprawnym niezdolnym do podjęcia pracy możliwości rehabilitacji społecznej i zawodowej w zakresie pozyskania lub przywracania umiejętności niezbędnych do podjęcia zatrudnienia.

Realizacji powyższych celów służy stosowanie technik terapii zajęciowej zmierzających do usamodzielnienia uczestników, poprzez wyposażenie ich w umiejętności wykonywania czynności życia codziennego oraz zaradności osobistej, a także rozwijania psychofizycznych sprawności oraz podstawowych i specjalistycznych umiejętności zawodowych, umożliwiających uczestnictwo w szkoleniu zawodowym albo podjęcie pracy.

Terapię prowadzoną w warsztacie realizuje się na podstawie indywidualnego programu rehabilitacji uczestnika, który zawiera informacje dotyczące osoby niepełnosprawnej, planowanych działań wobec uczestnika i spodziewanych efektów tych działań.

W warsztacie działa rada programowa, która dokonuje okresowej oraz, nie rzadziej niż co 3 lata, kompleksowej oceny realizacji indywidualnego programu rehabilitacji uczestnika warsztatu i zajmuje stanowisko w kwestii osiągniętych przez niego postępów w rehabilitacji, uzasadniających:

- podjęcie zatrudnienia i kontynuowanie rehabilitacji zawodowej w warunkach pracy chronionej lub na przystosowanym stanowisku pracy,
- potrzebę skierowania osoby niepełnosprawnej do ośrodka wsparcia, ze względu na brak postępów w rehabilitacji i złe rokowania co do możliwości osiągnięcia postępów uzasadniających podjęcie zatrudnienia i kontynuowanie rehabilitacji zawodowej w warunkach pracy chronionej lub na rynku pracy po odbyciu dalszej rehabilitacji w warsztacie,
- przedłużenie uczestnictwa w terapii ze względu na pozytywne rokowania co do przyszłych postępów w rehabilitacji, umożliwiających podjęcie zatrudnienia i kontynuowanie rehabilitacji zawodowej w warunkach pracy chronionej lub na rynku pracy, albo okresowy brak możliwości podjęcia zatrudnienia, albo okresowy brak możliwości skierowania osoby niepełnosprawnej do ośrodka wsparcia.

Zakład Aktywności Zawodowej w Białych Błotach

Prowadzenie działalności gospodarczej polegającej na zatrudnianiu osób niepełnosprawnych realizowane jest przez Zakład Aktywności Zawodowej w Białych Błotach. Zakład taki tworzy się w celu zatrudnienia osób niepełnosprawnych zaliczonych do znacznego stopnia niepełnosprawności, a także w celu rehabilitacji zawodowej i społecznej tych osób oraz przygotowania ich do aktywnego życia w otwartym środowisku na miarę ich indywidualnych możliwości. Jest on wyodrębnioną organizacyjnie i finansowo jednostką utworzoną przez gminę Białe Błota.

Do jego głównych celów i zadań należy:

- rozwijanie odpowiedzialności grupowej,
- wzmacnianie i rozwijanie sprawności psychofizycznych, niezbędnych na danym stanowisku pracy,
- wzmacnianie i nabywanie nowych umiejętności specjalistyczno - manualnych,
- rozwijanie myślenia twórczo - przestrzennego związanego z projektowaniem wyrobów,
- rozwijanie poczucia odpowiedzialności za własne postępowanie i całego zespołu,
- dbałość o stanowisko pracy oraz wykorzystywanych w nich materiałów i narzędzi,
- przyzwyczajanie do właściwego wykorzystania czasu pracy i oszczędności materiału produkcyjnego,
- wzmacnianie wiary w swoją wytwórczość,
- rozbudzanie poczucia piękna i estetyki,
- odkrywanie potencjałów wytwórczych u pracownika,
- kształtowanie umiejętności współpracy i negocjacji z klientem.

Środowiskowe Domy Samopomocy

Na terenie Powiatu Bydgoskiego funkcjonują 3 środowiskowe domy samopomocy, które są placówkami o charakterze dziennym (oznacza to, że działają 5 dni w tygodniu po 8 godzin dziennie).

Zgodnie z ustawą z dn. 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1362 ze zm.) środowiskowe domy samopomocy są ośrodkami wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi zwanymi "uczestnikami", które w wyniku upośledzenia niektórych funkcji organizmu lub zdolności adaptacyjnych wymagają pomocy do życia w środowisku rodzinnym i społecznym, w szczególności w celu zwiększania zaradności i samodzielności życiowej, a także ich integracji społecznej.

Zajęcia organizowane są w grupach i indywidualnie. Uczestnikiem domów może być każda osoba, bez względu na płeć, wykształcenie, lecz z orzeczoną stopniem niepełnosprawności. Osoba ta powinna mieć ukończone 18 lat i orzeczenie lekarskie rozpoznające zaburzenia psychiczne i niepełnosprawność intelektualną. Osoby są kierowane do Środowiskowych Domów Samopomocy w Gądeczu, Solcu Kujawskim i Nowej Wsi Wielkiej decyzją kierownika ośrodka pomocy społecznej.

Podstawowym celem domów samopomocy jest rehabilitacja osób z zaburzeniami psychicznymi, a przede wszystkim poprawa ich funkcjonowania społecznego.

Środowiskowy dom samopomocy świadczy usługi w ramach indywidualnych lub zespołowych treningów samoobsługi i treningów umiejętności społecznych, polegających na nauce, rozwijaniu lub podtrzymaniu umiejętności w zakresie czynności dnia codziennego i funkcjonowania w życiu społecznym.

Usługi te, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2010 r. w sprawie środowiskowych domów samopomocy (Dz. U. Nr 238, poz. 1586), obejmują w szczególności:

- 1) trening funkcjonowania w codziennym życiu, w tym: trening dbałości o wygląd zewnętrzny, trening nauki higieny, trening kulinarny, trening umiejętności praktycznych, trening gospodarowania własnymi środkami finansowymi;
- 2) trening umiejętności interpersonalnych i rozwiązywania problemów, w tym: kształtowanie pozytywnych relacji uczestnika z osobami bliskimi, sąsiadami, z innymi osobami w czasie zakupów, w środkach komunikacji publicznej, w urzędach, w instytucjach kultury;

- 3) trening umiejętności spędzania czasu wolnego, w tym: rozwijanie zainteresowań literaturą, audycjami radiowymi, telewizyjnymi, internetem, udział w spotkaniach towarzyskich i kulturalnych;
- 4) poradnictwo psychologiczne;
- 5) pomoc w załatwianiu spraw urzędowych;
- 6) pomoc w dostępie do niezbędnych świadczeń zdrowotnych, w tym uzgadnianie i pilnowanie terminów wizyt u lekarza, pomoc w zakupie leków, pomoc w dotarciu do jednostek ochrony zdrowia;
- 7) niezbędną opiekę;
- 8) terapię ruchową, w tym: zajęcia sportowe, turystykę i rekreację;
- 9) całodobowe wyżywienie dla uczestników skierowanych na pobyt całodobowy w formie posiłków lub produktów żywnościowych do przygotowania posiłków przez uczestnika;
- 10) inne formy postępowania przygotowujące do uczestnictwa w warsztatach terapii zajęciowej lub podjęcia zatrudnienia, w tym w warunkach pracy chronionej na przystosowanym stanowisku pracy.

Organizacje pozarządowe działające na rzecz osób niepełnosprawnych na terenie powiatu bydgoskiego

Ważną rolę w zakresie wspierania osób z zaburzeniami psychicznymi i ich rodzin pełnią organizacje pozarządowe. Nikt lepiej nie zna środowiska osób z zaburzeniami psychicznymi jak oni sami poprzez organizowanie się w związki, fundacje i stowarzyszenia oraz działanie w zakresie wsparcia, samopomocy, rozwijania współpracy z jednostkami samorządu terytorialnego i innymi placówkami. Te organizacje najlepiej znają potrzeby swoich podopiecznych i najskuteczniej je zaspokajają.

Działalność organizacji pozarządowych stanowi bardzo cenny element uzupełniający i wspierający wszelkie działania podejmowane na rzecz osób z zaburzeniami psychicznymi. Dla samorządu terytorialnego sektor pozarządowy jest partnerem co najmniej w trzech płaszczyznach: po pierwsze reprezentuje społeczność lokalną, wyraża jej potrzeby, dążenia i oczekiwania, po drugie świadczy pomoc bezpośrednią na rzecz mieszkańców społeczności lokalnej oraz po trzecie wprowadza nowe, często alternatywne sposoby działania.

Doświadczenia wskazują, iż działalność organizacji pozarządowych winna być wspierana, integrowana i koordynowana.

Z analizy materiałów przekazanych przez Gminy oraz danych Powiatu Bydgoskiego wynika, iż spośród wszystkich organizacji pozarządowych, które swoim działaniem obejmują mieszkańców Powiatu Bydgoskiego, wsparcia w zakresie pomocy osobom z zaburzeniami psychicznymi udzielają trzy organizacje pozarządowe tj.:

- Katolickie Stowarzyszenie na Rzecz Osób Specjalnej Troski i Ich Rodzin im. Św. Maksymiliana Kolbego w Bydgoszczy (zasięgiem działania obejmuje gminę Sicienko),
- Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Zaburzeniami Psychicznymi „Delfin” w Solcu Kujawskim,
- Wiejski Klub Sportowy „ORI” z siedzibą w Kruszynie Krajeńskim

Organizacje pozarządowe działające na rzecz osób z zaburzeniami psychicznymi spełniają szereg ról, w tym:

- określają potrzeby i priorytety dotyczące życia osób z zaburzeniami psychicznymi,
- przyczyniają się do podnoszenia świadomości społeczeństwa i propagowania zmian,
- kształtują postawy sprzyjające społecznej integracji i przeciwdziałają społecznemu wykluczeniu,

- stwarzają możliwości rozwijania umiejętności w różnych dziedzinach oraz zapewnienia swoim członkom wzajemnego wsparcia i wymianę informacji,
- reprezentują środowiska osób z zaburzeniami psychicznymi,
- prowadzą działania w zakresie rehabilitacji społecznej, zawodowej i leczniczej na rzecz swoich członków.

III. Cele Programu oraz sposób ich realizacji

Cele i zadania do realizacji zawarte w Powiatowym Programie Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2011 - 2015, opierają się na głównych i szczegółowych celach Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego, merytorycznych danych, diagnozie i charakterystyce środowiska osób zamieszkujących na terenie Powiatu Bydgoskiego, a także analizie zasobów Powiatu w zakresie zdrowia psychicznego.

Działania realizowane w ramach Programu mają na celu ograniczenie występowania zagrożeń dla zdrowia psychicznego, poprawę jakości życia osób z zaburzeniami psychicznymi i ich bliskich oraz zapewnienie dostępności do świadczeń opieki zdrowotnej.

W celu unowocześnienia sytuacji w psychiatrycznej opiece zdrowotnej należy podejmować działania w kierunku stopniowego zastępowania stacjonarnego modelu leczenia, modelem środowiskowym, w którym kuracja odbywa się w środowisku pacjenta, w formie opieki poza szpitalnej.

W zakresie pomocy osobom z zaburzeniami przewiduje się upowszechnienie środowiskowego modelu psychiatrycznej opieki zdrowotnej, zróżnicowanych form pomocy, a także działanie na rzecz aktywizacji zawodowej chorych.

Ważną rolę odgrywa także wykształcenie w mieszkańcach Powiatu Bydgoskiego postawy tolerancji, zrozumienia, życzliwości, chęci niesienia pomocy osobom z zaburzeniami psychicznymi, a także przeciwdziałanie dyskryminacji.

Powiat Bydgoski po przeanalizowaniu zasobów i po rozpoznaniu potrzeb ustalił priorytety Programu.

Priorytety Programu:

1. **Popularyzacja wiedzy na temat zaburzeń zdrowia psychicznego i podstawowych form pomocy: medycznej, społecznej, psychologicznej i zawodowej.**
2. **Zapobieganie zaburzeniom psychicznym poprzez działania prewencyjno - promocyjne.**
3. **Przeciwdziałanie pojawieniu się ewentualnych zaburzeń zdrowia psychicznego - wczesna profilaktyka, wykrywanie i wczesne leczenie zaburzeń psychicznych swoistych dla okresu dzieciństwa i dorastania oraz wczesnych form innych zaburzeń psychicznych i zachowania.**
4. **Wspomaganie wychowawczej funkcji rodziny poprzez działania na rzecz wspierania rodziny, pomocy w jej utrzymaniu oraz działania oparte o rodzinę.**
5. **Zapewnienie szerokiego dostępu rodzinom do poradnictwa specjalistycznego i profesjonalnej pomocy.**
6. **Zwiększenie dostępności osób z zaburzeniami psychicznymi do rehabilitacji zawodowej, poradnictwa zawodowego i szkoleń zawodowych.**

7. **Zapewnienie osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej i powszechnie dostępnej opieki zdrowotnej oraz innych form opieki i pomocy niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym i społecznym.**
8. **Poprawa jakości życia i systemu opieki nad osobami chorującymi na zaburzenia psychiczne.**
9. **Systematyczna aktualizacja informacji o potrzebach i uwarunkowaniach zdrowotnych mieszkańców Powiatu Bydgoskiego.**
10. **Koordinacja zadań związanych z realizacją polityki zdrowotnej Powiatu Bydgoskiego w zakresie zdrowia psychicznego.**
11. **Zwiększenie udziału osób z zaburzeniami psychicznymi w projektach współfinansowanych ze środków unijnych realizowanych przez Starostwo Powiatowe w Bydgoszczy i jednostki organizacyjne.**

Wskazane powyżej priorytety będą realizowane w szczególności poprzez następujące działania w ramach Programu:

1. Promocja zdrowia psychicznego i zapobieganie zaburzeniom psychicznym.

- 1.1. Upowszechnienie wiedzy na temat zdrowia psychicznego, kształtowanie zachowań i stylów życia korzystnych dla zdrowia psychicznego, rozwijanie umiejętności radzenia sobie w sytuacjach zagrażających zdrowiu.
- 1.2. Zapobieganie zaburzeniom psychicznym.
- 1.3. Zwiększenie integracji społecznej osób z zaburzeniami psychicznymi.
- 1.4. Organizacja systemu poradnictwa i pomocy w stanach kryzysu psychicznego.

Realizacja:

- 1) prowadzenie lokalnego programu promocji zdrowia psychicznego,
- 2) prowadzenie lokalnego programu zapobiegania przemocy w rodzinie, szkole i w środowisku lokalnym;
- 3) prowadzenie lokalnego programu informacyjno - edukacyjnego sprzyjającego postawom zrozumienia i akceptacji oraz przeciwdziałania dyskryminacji wobec osób z zaburzeniami psychicznymi;
- 4) utworzenie lokalnego ośrodka pomocy kryzysowej oferującego poradnictwo i pomoc w stanach kryzysu zagrażającego zdrowiu psychicznemu.

2. Zapewnienie osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej i powszechnie dostępnej opieki zdrowotnej oraz innych form opieki i pomocy niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym i społecznym.

- 2.1. Upowszechnianie środowiskowego modelu psychiatrycznej opieki zdrowotnej.
- 2.2. Upowszechnianie zróżnicowanych form pomocy i oparcia społecznego.
- 2.3. Aktywizacja zawodowa osób z zaburzeniami psychicznymi.
- 2.4. Koordinacja różnych form opieki i pomocy.

Realizacja:

- 1) prowadzenie lokalnego programu zwiększenia dostępności i zmniejszenia nierówności w dostępie do różnych form środowiskowej psychiatrycznej opieki zdrowotnej, w tym zwłaszcza form niezbędnych do tworzenia centrów zdrowia psychicznego.
- 2) integrowanie działalności placówek psychiatrycznej opieki zdrowotnej poprzez utworzenie lokalnego centrum zdrowia psychicznego, zapewniającego mieszkańcom Powiatu

Bydgoskiego, środowiskową (stacjonarną i niestacjonarną) opiekę w zakresie zdrowia psychicznego;

3) prowadzenie lokalnego programu poszerzenia, zróżnicowania i unowocześniania pomocy i oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi, w zakresie pomocy: bytowej, mieszkaniowej, stacjonarnej, samopomocy środowiskowej;

4) wspieranie finansowe samopomocowych projektów służących rozwojowi form oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi;

5) zapewnienie ciągłości wsparcia finansowego projektom pozarządowym realizującym takie formy oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi, które wymagają działania ciągłego;

6) zwiększenie udziału zagadnień pomocy osobom z zaburzeniami psychicznymi w działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Bydgoszczy;

7) prowadzenie lokalnego programu rozwoju zróżnicowanych form wspieranego zatrudnienia i przedsiębiorczości społecznej dostosowanych do potrzeb osób z zaburzeniami psychicznymi;

8) zwiększenie dostępności rehabilitacji zawodowej, organizacja poradnictwa zawodowego i szkoleń zawodowych dla osób z zaburzeniami psychicznymi;

9) prowadzenie kampanii szkoleniowo - informacyjnej adresowanej do pracodawców promującej zatrudnianie osób z zaburzeniami psychicznymi;

10) zwiększenie udziału zagadnień zatrudnienia osób z zaburzeniami psychicznymi w działalności Powiatowego Urzędu Pracy w Bydgoszczy;

11) powołanie Lokalnego Zespołu Koordynującego realizację Programu;

12) aktualizowanie corocznie przewodnika informującego o dostępnych formach opieki zdrowotnej i pomocy społecznej i aktywizacji zawodowej dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Sposób realizacji Programu.

W celu koordynacji realizacji wskazanych wyżej zadań Uchwałą Nr 20/11 Zarządu Powiatu Bydgoskiego został powołany Zespół Koordynujący do oceny realizacji Programu i opiniowania szczegółowych rozwiązań.

Zadaniami Lokalnego Zespołu są przede wszystkim opracowanie programu ochrony zdrowia psychicznego, potrzeby ludności Powiatu Bydgoskiego w zakresie zdrowia psychicznego i opieki psychiatrycznej oraz dostosowanie do nich skoordynowanej działalności różnych form pomocy i oparcia społecznego oraz aktywizacji zawodowej, a także realizacja, koordynowanie i monitorowanie Programu.

Członkami Zespołu są osoby zapewniające właściwą reprezentację samorządu Powiatu, placówek realizujących zadania z zakresu ochrony zdrowia psychicznego, pozarządowych organizacji samopomocowych. Natomiast Zarząd Powiatu zapewni działaniom Zespołu niezbędną pomoc administracyjną.

Oczekiwane efekty realizacji programu:

- poprawa zasobów infrastruktury psychiatrycznej opieki zdrowotnej,
- zwiększenie dostępu do świadczeń zdrowotnych oraz poziomu satysfakcji pacjentów,
- wzrost efektywności wykorzystania zasobów regionalnego systemu ochrony zdrowia psychicznego,
- poprawa wskaźników zdrowotnych oraz utrzymanie dobrych tendencji w zakresie opieki psychiatrycznej.

Źródła finansowania:

- środki budżetu państwa,
- środki budżetowe jednostek samorządu terytorialnego,
- środki finansowe pozostające w dyspozycji Narodowego Funduszu Zdrowia,
- środki pochodzące z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
- środki świadczeniodawców usług medycznych,
- środki z budżetu Unii Europejskiej.

Monitoring Programu:

Przedmiotem monitorowania będą wybrane wskaźniki oceny efektów i korzyści realizacji, każdego z celów szczegółowych Programu. Monitoring polegać będzie na systematycznym obserwowaniu zmian zachodzących w ramach poszczególnych celów wyznaczonych w Programie.

W procesie monitoringu stosowane będą następujące elementy: zbieranie informacji i danych, analiza danych, ocena porównawcza osiągniętych wyników z założeniami oraz ocena rozbieżności pomiędzy założeniami Programu a rezultatami.

Odpowiedzialnymi za raportowanie będą wszystkie podmioty zaangażowane w realizację Programu.

Raporty cząstkowe sporządzane przez podmioty zaangażowane w Program, przekazywane będą do Wydziału Edukacji Kultury i Sportu Starostwa Powiatowego w Bydgoszczy w terminie, do końca lutego roku następującego po okresie monitorowania.

W terminie tym wszystkie jednostki zaangażowane we wdrażanie Programu zobowiązane są do przedstawienia (złożenia) swoich raportów cząstkowych.

Monitoring posłuży sprawdzeniu czy Program realizuje założone działania, w zakresie dóbr i usług jakie miały zaistnieć w ich efekcie.

Wskaźniki monitoringu: liczba przygotowanych i zrealizowanych programów i przedsięwzięć profilaktycznych, kampanii, liczba utworzonych lokalnych centrów zdrowia psychicznego, publikacja corocznego przewodnika informującego o dostępnych formach opieki zdrowotnej i pomocy społecznej i aktywizacji zawodowej dla osób z zaburzeniami psychicznymi, liczba placówek biorących udział w programach, liczba osób, którym udzielono świadczeń zdrowotnych, liczba wykrytych zaburzeń, liczba osób korzystających z poszczególnych form pomocy i oparcia społecznego.

Podmiot koordynujący:

Wydział Edukacji Kultury i Sportu Starostwa Powiatowego w Bydgoszczy.

Podmioty uczestniczące:

- Starostwo Powiatowe w Bydgoszczy,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Bydgoszczy,
- Powiatowa Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna w Koronowie z filią w Bydgoszczy,
- Zespół Szkół Specjalnych w Koronowie,
- Dom Pomocy Społecznej w Koronowie,
- Dom Pomocy Społecznej w Bożenkowie,
- Powiatowy Urząd Pracy w Bydgoszczy,
- Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Zaburzeniami Psychicznymi „Delfin”,
- konsultant - specjalista psychoterapii uzależnień Pani Elżbieta Maludzińska - Janczarska.

Sposoby sprawozdawczości.

Corocznie w terminie do 15 maja, Powiat Bydgoski będzie przysyłał ministrowi właściwemu do spraw zdrowia lub wskazanemu przez niego podmiotowi, sprawozdanie z wykonania zadań objętych harmonogramem realizacji Programu w roku poprzednim. Powiat Bydgoski będzie także corocznie publikował zaktualizowany przewodnik informujący o dostępnych formach opieki zdrowotnej i pomocy społecznej i aktywizacji zawodowej dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Składowymi Powiatowego Programu są szczegółowe programy tj.:

1. program informacyjno - edukacyjny sprzyjający postawom zrozumienia i akceptacji oraz przeciwdziałających dyskryminacji wobec osób z zaburzeniami psychicznymi (zał. nr 1),
2. program zwiększenia dostępności i zmniejszenia nierówności w dostępie do różnych form środowiskowej psychiatrycznej opieki zdrowotnej, w tym zwłaszcza form niezbędnych do tworzenia centrów zdrowia psychicznego (zał. nr 2),
3. program rozwoju zróżnicowanych form wspieranego zatrudnienia i przedsiębiorczości społecznej dostosowanych do potrzeb osób z zaburzeniami psychicznymi (zał. nr 3),

Programy, których wyznaczony termin realizacji zgodny z obowiązującymi przepisami to grudzień 2011 roku, są w trakcie opracowywania. Są to programy tj.:

- zapobiegania przemocy w rodzinie, w szkole i w środowisku lokalnym,
- poszerzenia, zróżnicowania i unowocześnienia pomocy i oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi, w zakresie pomocy: bytowej, mieszkaniowej, stacjonarnej, samopomocy środowiskowej.

**Program informacyjno - edukacyjny sprzyjający
postawom zrozumienia i akceptacji oraz
przeciwdziałających dyskryminacji
wobec osób z zaburzeniami psychicznymi
na lata 2011-2015**

Spis treści

Wstęp	24
I. Diagnoza	25
II. Cele programu	25
III. Sposób realizacji programu	26
IV. Sprawozdawczość.....	28

Wstęp

Program informacyjno - edukacyjny sprzyjający postawom zrozumienia i akceptacji oraz przeciwdziałających dyskryminacji wobec osób z zaburzeniami psychicznymi stanowi podstawę do praktycznej realizacji zadań wynikających z rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 28 grudnia 2010 r. w sprawie Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego (Dz. U. Nr 24, poz. 128).

Jednym z głównych celów, określonych dla powiatu, jest promocja zdrowia psychicznego i zapobieganie zaburzeniom psychicznym. Cel ten może być realizowany m. in. poprzez upowszechnianie wiedzy na temat chorób psychicznych. Większa świadomość w tym zakresie pozwoli zrozumieć zachowania osób z zaburzeniami psychicznymi, co z kolei wpłynie na zwiększenie akceptacji, a jednocześnie zmniejszenie dyskryminacji wobec chorych.

Promocja zdrowia psychicznego, a także wczesne wykrycie niekorzystnych czynników prowadzących do zaburzeń psychicznych, to główne zadania tego programu.

I. Diagnoza

Diagnoza środowiskowa osób z zaburzeniami psychicznymi na terenie Powiatu Bydgoskiego została przedstawiona w Powiatowym Programie Ochrony Zdrowia Psychicznego.

Lokalne programy edukacyjno - informacyjne powiatów będą w głównej mierze realizowane przez szkoły i placówki prowadzone przez powiat. Z analizy otrzymanych danych wynika, że w szkołach ponadgimnazjalnych prowadzonych przez Powiat Bydgoski jest niewielu uczniów z zaburzeniami psychicznymi. Obserwuje się jednak znacznie mniejszą odporność psychiczną młodzieży.

Najwięcej uczniów z zaburzeniami psychicznymi jest w Zespole Szkół Specjalnych. Podejmuje się tam działania mające na celu organizowanie pomocy psychologicznej dla uczniów i rodziców. Prowadzone są specjalistyczne zajęcia z pedagogiem i psychologiem.

W szkołach realizowane są zajęcia z zakresu profilaktyki uzależnień, przeciwdziałania agresji oraz spotkania z terapeutami i policją. Prowadzone są zajęcia i warsztaty dla rodziców i rad pedagogicznych. Nauczyciele biorą udział w szkoleniach podnoszących umiejętności wychowawcze.

Szkoły współpracują z Powiatową Poradnią Psychologiczno - Pedagogiczną w Koronowie oraz z jej filią w Bydgoszczy.

II. Cele programu

Celem programu informacyjno - edukacyjnego jest zwiększenie integracji społecznej osób z zaburzeniami psychicznymi.

Podjęte zostaną działania zmierzające do podniesienia świadomości społecznej w zakresie zdrowia psychicznego i zaburzeń psychicznych. Realizowane w związku z tym zadania będą prowadziły do wykształcenia w mieszkańcach Powiatu Bydgoskiego postawy tolerancji, zrozumienia, życzliwości i chęci niesienia pomocy osobom z zaburzeniami psychicznymi.

Celem programu jest także przeciwdziałanie dyskryminacji wobec osób z zaburzeniami psychicznymi poprzez kształtowanie postawy szacunku wobec innego człowieka, poszanowania jego praw i indywidualnych różnic.

II. Sposób realizacji programu

W ramach programu informacyjno - edukacyjnego sprzyjającego postawom zrozumienia i akceptacji oraz przeciwdziałających dyskryminacji wobec osób z zaburzeniami psychicznymi, realizowane będą następujące zadania:

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Wskaźniki monitorujące	Źródła finansowania
1.	Przeprowadzenie kampanii informacyjno - edukacyjnej dotyczącej objawów, przebiegu, następstw i możliwości leczenia zaburzeń psychicznych, w tym:	Wydział Edukacji, Kultury i Sportu, jednostki organizacyjne Powiatu, organizacje pozarządowe	odsetek populacji, do której kierowany jest program (biorącej udział w programie)	środki budżetowe jst, środki zewnętrzne
	a) opracowanie zrozumiałego języka dotyczącego promocji zdrowia psychicznego (definicje, terminy),	Wydział Edukacji, Kultury i Sportu, Powiatowa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Koronowie z filią w Bydgoszczy	opracowanie zestawu definicji i terminów	
	b) opracowanie i kolportaż materiałów informacyjnych nt. objawów, przebiegu, następstw i możliwości leczenia zaburzeń psychicznych	Wydział Edukacji, Kultury i Sportu, Powiatowa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Koronowie z filią w Bydgoszczy	liczba publikacji	Środki budżetowe jst, środki zewnętrzne
	c) opracowanie i kolportaż informatorów o możliwościach uzyskania opieki zdrowotnej, pomocy, wsparcia, itp.	Wydział Edukacji, Kultury i Sportu, Powiatowa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Koronowie z filią w Bydgoszczy, organizacje pozarządowe	liczba publikacji	Środki budżetowe jst, środki zewnętrzne,
2.	Zorganizowanie raz na dwa lata konferencji promującej zdrowie psychiczne i poruszającej problemy osób chorujących oraz ich rodzin (z okazji Dnia Zdrowia Psychicznego - 10X)	Starostwo Powiatowe w Bydgoszczy, Powiatowa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Koronowie z filią w Bydgoszczy, organizacje pozarządowe,	liczba uczestników	Środki budżetowe jst, środki własne organizacji pozarządowych
3.	Wspieranie rodziny w sytuacji zagrożenia zdrowia lub życia - poradnictwo specjalistyczne dla rodzin	Powiatowa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Koronowie z filią w Bydgoszczy, szkoły, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie,	liczba porad	Środki budżetowe jst

4.	Umożliwienie uczestnictwa osobom z zaburzeniami psychicznymi w wydarzeniach kulturalno-sportowych poprzez uczestnictwo w imprezach lokalnych, festynach, promowanie twórczości, współzawodnictwo, konkursy, przeglądy, itp.	Wydział Edukacji, Kultury i Sportu, jednostki organizacyjne Powiatu Bydgoskiego, Organizacje pozarządowe,	liczba wydarzeń z udziałem osób z zaburzeniami psychicznymi, liczba uczestników	środki zewnętrzne, środki budżetowe jst, środki własne organizacji pozarządowych
5.	Wprowadzenie problematyki z zakresu ochrony zdrowia psychicznego do programów profilaktyki oraz do systemów wychowawczych szkół i placówek, w tym realizacja zadań mających na celu:			
	a) Zwiększanie wiedzy na temat niepełnosprawności ze szczególnym uwzględnieniem zaburzeń intelektualnych			
	b) Wczesne rozpoznawanie i wykrywanie symptomów zaburzeń zdrowia psychicznego			
	c) Kształtowanie postawy akceptacji i wyrozumiałości dla odmiennych zachowań innych ludzi			
	d) Uczenie podejmowania racjonalnych decyzji związanych z naciskami grupy rówieśniczej			
	e) Kształtowanie otwartości i wrażliwości na potrzeby innych			
	a) Zapobieganie zaburzeniom depresyjnym wśród dzieci i młodzieży	Wydział Edukacji, Kultury i Sportu, jednostki organizacyjne Powiatu Bydgoskiego, Powiatowa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczną w Koronowie z filią w Bydgoszczy	opracowane programy; odsetek uczniów szkoły lub placówki, do których kierowany jest program (biorących udział w programie)	Budżet jednostek Powiatu Bydgoskiego
	b) Promowanie zdrowego stylu życia			
	c) Poszerzanie wiedzy o szkodliwości środków uzależniających			
	d) Zwiększenie aktywności uczniów w zakresie zgłaszania własnych pomysłów oraz inicjatyw.			
6.	Udział prelegentów (specjalistów spoza szkoły) w realizacji programów profilaktycznych.			
7.	Współpraca z instytucjami działającymi na rzecz oświaty, zdrowia, rodziny i pomocy społecznej.			
8.	Współuczestnictwo w organizacji lokalnych spotkań imprez profilaktycznych.			
9.	Współtworzenie ciekawych zajęć pozaszkolnych i propozycji aktywnego spędzania czasu wolnego (rodzice, uczniowie, nauczyciele).			
10.	Stworzenie i realizacja kalendarza imprez profilaktycznych i prozdrowotnych			
11.	Podnoszenie kompetencji wychowawczo-profilaktycznych nauczycieli - szkolenia, warsztaty			
12.	Tworzenie „banku”- bazy przykładów dobrej praktyki - ciekawe scenariusze, artykuły			
13.	Systematyczne bogacenie zasobów bibliotek szkolnych i gabinetów, specjalistów			
14.	Stała współpraca z rodzicami celem wskazania ważności problemów, uwrażliwiania - pakiety informacyjne, wykazy literatury tematycznej			
15.	Angażowanie rodziców w działania wynikające z problematyki programów profilaktycznych			

Grupa odbiorców:

- osoby z zaburzeniami psychicznymi i członkowie ich rodzin,
- organizacje pozarządowe działające na rzecz osób niepełnosprawnych,
- uczniowie szkół i placówek prowadzonych przez Powiat Bydgoski,
- środowisko lokalne.

Termin realizacji:

Zadania będą realizowane w latach 2011 - 2015 począwszy od lipca 2011 r.

IV. Sposoby sprawozdawczości

Corocznie w terminie do 15 lutego, dyrektorzy szkół będą przysyłać do WEKiS Starostwa Powiatowego w Bydgoszczy sprawozdanie z wykonania w roku poprzednim zadań określonych w programie informacyjno - edukacyjnym sprzyjającym postawom zrozumienia i akceptacji oraz przeciwdziałających dyskryminacji wobec osób z zaburzeniami psychicznymi.

Wydział Edukacji Kultury i Sportu w terminie do 21 lutego przygotowuje sprawozdanie z realizacji programu.

**Program zwiększenia dostępności i zmniejszenia
nierówności w dostępie do różnych form
środowiskowej psychiatrycznej opieki zdrowotnej,
w tym zwłaszcza form niezbędnych do tworzenia
centrów zdrowia psychicznego
na lata 2011 - 2015**

Model środowiskowej opieki psychiatrycznej w Powiecie Bydgoskim

Cele:

1. Promocja zdrowia psychicznego i zapobieganie jego zaburzeniom - wiedza i umiejętności przydatnych dla osiągnięcia dobrego samopoczucia psychicznego, przewycięzanie kryzysów życiowych w pracy, domu, wspólnocie.
2. W kierunku opieki psychiatrycznej według modelu środowiskowego - dostępność, równość i godność w leczeniu dla osób cierpiących. Wsparcie lokalnej wspólnoty i uczestnictwo w jej życiu.
3. Prowadzenie badań i monitorowanie efektów pracy - uporządkowanie wiedzy na temat zdrowia psychicznego i związanych z nim problemów.

Założenia:

1. proces deinstytucjonalizacji i likwidacji szpitali psychiatrycznych starego typu,
2. rozwój alternatywnych rozwiązań i programów środowiskowych,
3. integrację z ośrodkami podstawowej opieki zdrowotnej,
4. integrację z systemem opieki społecznej i środowiskowej.

Wychodząc naprzeciw założeniom Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego koncepcja utworzenia 2 centrów leczenia środowiskowego uwzględnia zasady dostępności - tworzenie lokalnych ośrodków. Wszechstronności - programy terapeutyczne, wsparcia społecznego dostosowane do potrzeb populacji. Koordynacji i ciągłości opieki - zapewnienie ciągłości opieki a nie jej fragmentacji, co niejednokrotnie ma miejsce obecnie a także rejonizacji, która ułatwi planowanie, finansowanie i kierowanie opieką nad chorym z zaburzeniami psychicznymi.

Opierając się na danych Urzędu Statystycznego w rejonie bydgoskim w 2008 r. leczyło się 41842 osoby, w tym po raz pierwszy 11126 osób. W PZP leczonych było 37477 osób w tym po raz pierwszy 9132 osoby. Osób leczących się w Poradniach odwykowych było 3807 osób, w tym po raz pierwszy 1579 osób. Osoby zażywające substancje psychoaktywne to 558, w tym 415 osób.

Liczby te pokazują jak ważnym obszarem naszego życia jest zadbanie o zdrowie psychiczne i ludzi, którzy potrzebują dobrze zorganizowanej opieki psychiatryczno - środowiskowej wspomaganiej przez stowarzyszenia i inne instytucje dobrej woli.

Struktura modelu środowiskowego dla Powiatu Bydgoskiego.

KATEDRA I KLINIKA PSYCHIATRII W BYDGOSZCZY.

2 Centra Leczenia Środowiskowego

I Obszar Północ - Południe wraz z miastem Bydgoszcz
lub

II Obszar Wschód - Zachód wraz z miastem Bydgoszcz

Struktura Centrum Leczenia środowiskowego

1. POZ - lekarz ogólny
2. Poradnia Zdrowia Psychicznego
3. Poradnia Leczenia od Substancji Psychoaktywnych
4. Oddział dzienny
5. Całodobowy Dom Środowiskowy

6. Dzienny Dom Środowiskowy
7. Warsztaty Terapii Zajęciowej
8. Zatrudnienie chronione - spółdzielczość socjalna
9. Mieszkania chronione
10. Poradnie Leczenia substytucyjnego
11. Stowarzyszenia samopomocowe
12. Punkty konsultacyjne
13. Inne usługi specjalistyczne

Wspólne przedsięwzięcia dla Centrum Północ i Południe

1. Oddział całodobowy
2. Hostel
3. Opieka paliatywna - Sue Ryder

Zapotrzebowanie: mieszkanie chronione, oddział psychiatryczny w Szpitalu Miejskim, hostel, punkty interwencji kryzysowej.

Zasoby leczenia psychiatrycznego obejmujące Miasto i Powiat

Bydgoszcz

I. Opieka Czynna - Poradnie Zdrowia Psychicznego

1. Przykliniczna Poradnia Zdrowia Psychicznego ul. Kurpińskiego 19

Poradnia świadczy usługi dla pacjentów ubezpieczonych w Narodowym Funduszu Zdrowia, zakres usług obejmuje:

- a. diagnostykę
- b. farmakoterapię
- c. psychoedukację dla pacjentów i ich rodzin
- d. psychoterapię dla pacjentów i ich rodzin
- e. pomoc w rozwiązywaniu problemów:
 - niezdolności do pracy, ubiegania się o rentę
 - prawnych - poradnictwo i opiniowanie w zakresie indywidualnych problemów prawnych w kontekście choroby psychicznej
- f. badania laboratoryjne

2. Przykliniczna Poradnia Psychologiczna ul. Kurpińskiego 19 w Bydgoszczy

Poradnia świadczy usługi dla pacjentów ubezpieczonych w Narodowym Funduszu Zdrowia

- opieka psychologiczna w ramach poradni psychologicznej
 - a. diagnostyka psychologiczna
 - b. psychoterapia indywidualna, małżeńska, rodzinna
 - c. poradnictwo psychologiczne dla pacjentów i ich rodzin

3. Poradnia Zdrowia Psychicznego ul. Stawowa 1

NZOZ Poradnia Zdrowia Psychicznego „Stawowa” świadczy kompleksową opiekę w zakresie ochrony zdrowia psychicznego dla dorosłych, dzieci i młodzieży. Świadczy usługi dla miasta i Powiatu Bydgoskiego.

I. Formy ochrony zdrowia psychicznego dla dorosłych:

1. opieka lekarska w ramach poradni zdrowia psychicznego:
 - d. diagnostyka
 - e. farmakoterapia
 - f. psychoedukacja dla pacjentów i ich rodzin
 - g. psychoterapia dla pacjentów i ich rodzin
 - h. pomoc w rozwiązywaniu problemów:
 - i. socjalnych - współpraca z miejskimi i rejonowymi ośrodkami pomocy społecznej
 - ii. niezdolności do pracy, ubiegania się o rentę
 - iii. prawnych - poradnictwo i opiniowanie w zakresie indywidualnych problemów prawnych w kontekście choroby psychicznej
2. opieka psychologiczna w ramach poradni psychologicznej:
 - a. diagnostyka psychologiczna
 - b. psychoterapia indywidualna, małżeńska, rodzinna i grupowa
 - c. punkt interwencji kryzysowej - pomoc w nagłych przypadkach
 - d. poradnictwo psychologiczne dla pacjentów i ich rodzin
3. opieka środowiskowa:
 - a. wizyty domowe zespołu leczenia środowiskowego
 - b. ocena sytuacji socjalnej pacjenta
 - c. stała współpraca pracownika socjalnego z miejskim i rejonowymi ośrodkami pomocy społecznej
 - d. pomoc w załatwieniu formalności związanych z wypełnieniem dokumentacji w związku z ubieganiem się o rentę, DPS, zasiłek i inne
 - e. stała współpraca z bydgoskimi domami pomocy społecznej, objęcie opieką pacjentów z DPS przy ul. Mińskiej i Łomżyńskiej
 - f. pomoc w rozwiązywaniu problemów zdrowotnych natury somatycznej: skierowanie, rejestracja do specjalisty, kontakt ze specjalistą
4. leczenie uzależnień w tym uzależnienia i współuzależnienia od alkoholu:
 - a. opieka lekarska
 - b. farmakoterapia
 - c. psychoterapia indywidualna i rodzinna
 - d. terapia indywidualna, grupowa i rodzinna specjalisty terapii uzależnień
5. leczenia w ramach oddziału dziennego - turnusy zamknięte, czas trwania turnusu 12 tygodni.
 - a. kwalifikacja pacjentów do grupy terapeutycznej
 - b. opracowanie programu terapeutycznego dostosowanego do potrzeb grupy
 - c. realizacja programu w oparciu o kontrakt terapeutyczny
 - d. opieka lekarska
 - e. psychoterapia indywidualna i grupowa
 - f. terapia pracą i sztuką

- g. trening umiejętności społecznych
- h. trening interpersonalny

II. Formy ochrony zdrowia psychicznego dla dzieci i młodzieży:

1. specjalistyczna opieka lekarska w ramach poradni zdrowia psychicznego dla dzieci i młodzieży:
 - a. diagnostyka
 - b. farmakoterapia
 - c. opiniowanie w zakresie realizacji obowiązków szkolnych
 - d. współpraca ze środowiskiem szkolnym, przedszkolnym
 - e. terapia rodzinna
 - f. współpraca z bydgoskimi poradniami psychologiczno - pedagogicznymi
 - g. współpraca z domami dziecka
 - h. współdziałanie i pomoc rodzinie w problemach natury prawnej

2. opieka psychologiczna w ramach poradni zdrowia psychicznego dla dzieci i młodzieży:
 - a. diagnostyka psychologiczna
 - b. psychoterapia indywidualna, rodzinna i grupowa
 - c. konsultacje dla środowisk pedagogicznych, spotkania ze szkolnymi pedagogami
 - d. współpraca z domami dziecka
 - e. opiniowanie na potrzeby szkoły, przedszkola, poradni szkolno - pedagogicznej, sądów, kuratorów i inne

3. opieka w ramach oddziału dziennego dla dzieci i młodzieży - turnusy otwarte o zróżnicowanym programie i czasie realizacji dostosowanym indywidualnie
 - a. realizacja programów terapeutycznych opracowanych dla zróżnicowanych grup:
 - i. terapia dzieci z ADHD
 - ii. terapia dzieci z WSPG (Zespół Aspergera)
 - iii. terapia młodzieży z zaburzeniami zachowania i problemami szkolnymi
 - iv. trening zachowania dla dzieci w wieku szkolnym
 - v. terapia dla młodzieży z zaburzeniami zachowania i emocji
 - b. psychoterapia grupowa
 - c. arteterapia, bajkoterapia
 - d. warsztaty wspomagania rozwoju dla dzieci i rodziców
 - e. warsztaty kompetencji rodzicielskiej
 - f. psychoterapia indywidualna

4. Wojewódzka Poradnia Zdrowia Psychicznego ul. Sułkowskiego 52

Wojewódzka Przychodnia Zdrowia Psychicznego w Bydgoszczy zwana dalej „Przychodnią” jest samodzielnym publicznym zakładem opieki zdrowotnej. Obszarem działania Przychodni jest teren Województwa Kujawsko - Pomorskiego.

Swoje zadania lecznicze Przychodnia realizuje poprzez następujące poradnie i pracownie:

Poradnia Zdrowia Psychicznego dla Dorosłych:

1. Do lekarza psychiatrii - nie jest potrzebne skierowanie; do psychologa jest potrzebne od lekarza POZ lub innego specjalisty.
2. Poradnia świadczy usługi zdrowotne na rzecz osób, którzy ukończyli 18 rok życia.
3. Poradnia zapewnia indywidualne i grupowe świadczenia profilaktyczno - lecznicze w postaci:
 - lekarskich konsultacji psychiatrycznych,
 - porad i badań psychologicznych,
 - psychoterapii indywidualnej i grupowej,
 - psychoterapii rodzin,
 - pomocy asystenta socjalnego,
 - opieki pielęgniarskiej na terenie przychodni,
 - zabiegów pielęgniarskich w gabinecie zabiegowym,
 - lekarskich i pielęgniarskich wizyt domowych,
 - orzekania o stanie zdrowia i zdolności do pracy,
 - kierowania do innych zakładów opieki zdrowotnej.

Poradnia Zdrowia Psychicznego dla Dzieci i Młodzieży:

1. Do lekarza psychiatrii – nie potrzebne jest skierowanie; do psychologa jest potrzebne od lekarza POZ lub innego specjalisty.
2. Poradnia świadczy usługi zdrowotne na rzecz chorych do 18 roku życia. W przypadkach uzasadnionych względami terapeutycznymi górną granicą jest ukończony 21 rok życia.
3. Poradnia zapewnia indywidualne i grupowe świadczenia profilaktyczno - lecznicze w postaci:
 - lekarskich konsultacji psychiatrycznych,
 - porad i badań psychologicznych,
 - psychoterapii indywidualnej i grupowej,
 - psychoterapii rodzin,
 - pomocy asystenta socjalnego,
 - opieki pielęgniarskiej na terenie przychodni,
 - zabiegów pielęgniarskich w gabinecie zabiegowym,
 - lekarskich wizyt domowych,
 - orzekania o stanie zdrowia i zdolności do pracy,
 - kierowania do innych zakładów opieki zdrowotnej.

Poradnia Padaczki:

1. Do poradni do lekarza neurologa potrzebne jest skierowanie od lekarza POZ lub innego specjalisty.
2. Poradnia świadczy usługi zdrowotne na rzecz chorych, którzy ukończyli 15 rok życia.
3. Poradnia zapewnia indywidualne świadczenia profilaktyczno - lecznicze w postaci:
 - lekarskich konsultacji neurologicznych,
 - badań psychologicznych,
 - pomocy asystenta socjalnego,
 - opieki pielęgniarskiej na terenie przychodni,
 - zabiegów pielęgniarskich w gabinecie zabiegowym,
 - orzekania o stanie zdrowia i zdolności do pracy,
 - kierowania do innych zakładów opieki zdrowotnej.

1. Klubie Pacjenta. Nadzór merytoryczny nad pracą Klubu prowadzą terapeuci Poradni.

Poradnia Logopedyczna:

1. Poradnia świadczy usługi dla dzieci i młodzieży na podstawie skierowania od lekarzy POZ i innych lekarzy specjalistów.
2. Poradnia logopedyczna:
 - diagnozuje dzieci i młodzież z dysfunkcjami rozwoju mowy, ustala typ zaburzenia mowy,
 - prowadzi badania i terapie logopedyczną w celu zminimalizowania wad wymowy lub ich usunięcia,
 - współpracuje z rodzicami, nauczycielami, opiekunami dzieci,
 - współpracuje z innymi pracownikami Poradni w celu informowania ich o rozwoju mowy dziecka

Pracownia EEG i EMG:

1. Pracownia wykonuje badania na podstawie skierowania od lekarzy specjalistów dla pacjentów naszej Przychodni oraz pacjentów innych zakładów opieki zdrowotnej
2. Pracownia EEG i EMG:
 - wykonuje badania elektroencefalograficznych (EEG) dla dzieci i dorosłych
 - wykonuje badania elektromiograficznych (EMG) dla dorosłych;

5. Poradnia Zdrowia Psychicznego MSWiA ul. Markwarta 4 w Bydgoszczy

Poradnia świadczy usługi resortowe oraz pacjentom ubezpieczonym w Narodowym Funduszu Zdrowia, usługi świadczy zespół specjalistów psychiatrów i psychologów.

Zakres usług:

- terapią indywidualną
- terapią rodzinną
- interwencją w kryzysie
- zaburzeniami po stresie urazowym
- doradztwem w sytuacjach nowych i trudnych
- doбором i selekcją kadr dla Policji, SW, PSP, ABW, Straży Miejskiej
- badaniami kierowców - pracownia psychotechniczna ma uprawnienia do badań wszystkich kierowców (wpis do ewidencji wojewody)
- badaniami na broń (wszyscy psycholodzy są na liście uprawnionych Komendanta Wojewódzkiego Policji)
- badaniami kuratorów, sędziów, prokuratorów

6. Poradnia Zdrowia Psychicznego - Szpital Wojskowy ul. Powstańców Warszawy 5

7. Ambulatorium Psychiatryczne - Centrum Medyczne Gizińscy ul. Leśna

Centrum Medyczne Gizińscy jest jednym z nielicznych, prywatnych ośrodków w Polsce, który świadczy usługi psychiatryczne w oparciu o ambulatorium psychiatryczne, oddział dzienny psychiatryczny (ogólny i nerwicowy) łącznie 40 miejsc dziennych oraz oddział stacjonarny (ogólny i nerwicowy) łącznie 18 miejsc. Kompleksowość oferowanych świadczeń pozwala nam na leczenie pacjentów w każdym stadium choroby psychicznej. Zespół lekarzy psychiatrów, psychoterapeutów, psychologów, terapeutów zajęciowych i pielęgniarek, dba o zdrowie psychiczne naszych pacjentów. W szczególności zajmujemy się pomocą osobom cierpiącym na różnego typu zaburzenia depresyjne (afektywne, reaktywne i sytuacyjne, związane z obciążającymi wydarzeniami życiowymi jak utrata bliskiej osoby, pracy czy kryzys małżeński), zaburzenia nerwowe - anoreksja, bulimia oraz zaburzenia z kręgu psychotycznego (schizofrenia, zaburzenia typu schizofrenii i schizoafektywne).

Czas trwania terapii jest uzależniony od rozpoznania klinicznego, oraz dostosowany do wytycznych NFZ. Maksymalny okres hospitalizacji to 12 tygodni.

Opieka psychiatryczna jest bezpłatna dla osób ubezpieczonych w Narodowym Funduszu Zdrowia

8. Poradnia Zdrowia Psychicznego Koronowo

Poradnia jest czynna cztery razy w tygodniu w godzinach przedpołudniowych. Obejmuje swoją opieką osoby z zaburzeniami psychicznymi oraz uzależnieniami. W poradni usługi świadczą lekarze psychiatry oraz psycholog. Prowadzona jest farmakoterapia i psychoterapia indywidualna.

Od pacjentów nie jest wymagane skierowanie.

9. NZOZ Centrum Kultury, Higieny i Zdrowia Psychicznego

Prof. Dr Aleksander Araszkiewicz, ul. Ks. I. Skorupki 2 w Bydgoszczy

Centrum świadczy pomoc i leczenie na najwyższym poziomie, przez lekarzy i terapeutów o wysokich kwalifikacjach i doświadczeniu. Świadczenia w Centrum są odpłatne. Wychodząc naprzeciwko zapotrzebowaniom pacjentów planuje się otwarcie oddziału rehabilitacji psychiatrycznej.

Oferta Diagnostyczna

1. Diagnoza psychiatryczna - badanie psychiatryczne, ustalenie typu zaburzeń psychicznych oraz zakresu i rodzaju terapii
2. Diagnoza psychologiczna
3. Konsultacje profesorów medycyny w zakresie geriatrici, neurologii, kardiologii, dermatologii i chirurgii.

Oferta Terapeutyczna

1. Farmakoterapia zaburzeń psychicznych
2. Psychoterapia - indywidualna, małżeńska, rodzinna
3. Trening funkcji poznawczych - leczenie psychologiczne zaburzeń pamięci
4. Pomoc psychologiczna - oddziaływanie psychologiczne polegające na psychoedukacji, poradnictwie psychologicznym, interwencjach kryzysowych

Struktura Centrum:

Ośrodki terapeutyczne:

1. Poradnia Psychiatryczna
2. Poradnia Psychogeriatryczna
3. Poradnia Nerwic i Zaburzeń Osobowości
4. Poradnia Logopedyczna
5. Poradnia Neurologiczna
6. Poradnia Neuropsychologiczna i Psychologiczna
7. Poradnia Konsultacyjna
8. Poradnia Psychodermatologiczna

Ośrodek interwencji kryzysowej - opieka psychologiczna lub psychoterapeutyczna w stosunku do osób znajdujących się w kryzysie psychologicznym (ofiar przemocy, gwałtu, nadużyć seksualnych, poszkodowanych w wypadkach, stan po stracie bliskich, zapobieganie samobójstwom, zagrażająca choroba somatyczna)

Ośrodek leczenia uzależnień - alkohol, narkotyki, hazard, Internet, współistniejąca z uzależnieniem choroba

II. Opieka Czynna - Oddziały dzienne

1. Oddziały dzienne w Klinice Psychiatrii ul. Kurpińskiego 19

a) Oddział psychiatryczny

Liczba miejsc: 30

Leczone schorzenia:

- Organiczne zaburzenia psychiczne włącznie z zespołami objawowymi
- Zaburzenia psychiczne i zaburzenia zachowania spowodowane używaniem środków (substancji) psychoaktywnych
- Schizofrenia, zaburzenia typu schizofrenii (schizotypowe) i urojeniowe
- Zaburzenia nastroju (afektywne)
- Zaburzenia nerwicowe, związane ze stresem i pod postacią somatyczną (somatoform)
- Zespoły behawioralne związane z zaburzeniami fizjologicznymi i czynnikami fizycznymi
- Zaburzenia osobowości i zachowania dorosłych
- Upośledzenie umysłowe
- Zaburzenia rozwoju psychicznego (psychologicznego)
- Zaburzenia zachowania i emocji rozpoczynające się zwykle w dzieciństwie i w wieku młodzieńczym
- Nieokreślone zaburzenia psychiczne
- Symptomy i objawy chorobowe dotyczące poznawania, postrzegania, stanu emocjonalnego oraz zachowania

Na Oddziale prowadzona jest diagnostyka i leczenie powyższych zaburzeń.

Prowadzona jest także psychoterapia indywidualna oraz zajęcia psychoedukacyjne, terapia grupowa z elementami arteterapii (obejmuje ona następujące obszary działań: terapia przez sztuki plastyczne, muzykoterapia, choreoterapia, relaksacja i trening twórczego myślenia).

Przyjęcie odbywa się na podstawie skierowania od lekarza psychiatry oraz rozmowy kwalifikacyjnej z Koordynatorem Oddziału w każdy pracujący dzień tygodnia (parter).

b) Oddział zaburzeń lekowych

Oddział Dzienny Zaburzeń Lekowych i Afektywnych - zajmuje się diagnostyką oraz leczeniem zaburzeń lekowych, afektywnych, zaburzeń osobowości, odżywiania. W ramach diagnostyki wykonujemy badania psychologiczne – osobowościowe, projekcyjne, na obecność zmian organicznych. Istnieje możliwość poszerzenia o badania obrazowe (badania laboratoryjne wykonywane są rutynowo wszystkim pacjentom). Podstawową formą terapii jest farmakoterapia, pacjenci poza tym uczestniczą w terapii grupowej z elementami arteterapii (4 dni w tygodniu). Niektórzy pacjenci z Oddziału Dziennego objęci są psychoterapią indywidualną, ale nie jest to stała oferta, ponieważ oddział nie ma psychologa. Kwalifikacje do oddziału odbywają się w każdą ostatnią środę miesiąca.

c) Oddział leczenia domowego

Zespół Leczenia Środowiskowego jest formą przejściową pomiędzy leczeniem psychiatrycznym szpitalnym, a ambulatoryjnym pacjentów z zaburzeniami psychicznymi. Opieka środowiskowa obejmuje chorych z zaburzeniami psychicznymi, najczęściej cierpiących na psychozy, głównie schizofrenię, zaburzenia afektywne jedno i dwubiegunowe, zaburzenia zachowania w przebiegu zespołów otępiennych oraz innych zaburzeń psychicznych, które nie kwalifikują się do leczenia ambulatoryjnego, a nie wymagają bezwzględnie leczenia szpitalnego.

Obszar działania opieki środowiskowej - region miasta Bydgoszcz.

Skład zespołu: lekarz specjalista psychiatra + pielęgniarka środowiskowa

Zespół Leczenia Środowiskowego Kliniki Psychiatrii tworzą lekarze specjaliści psychiatry wraz z pielęgniarkami środowiskowymi.

1) Decyzja o przyjęciu pacjenta do opieki środowiskowej opiera się na:

- zgłoszeniu chorego do leczenia w ramach ZLS poprzez: kontakt bezpośredni lub telefoniczny lekarza psychiatry z Kliniki Psychiatrii oraz z Poradni Psychiatrycznych z obszaru Bydgoszczy (PZP, ul. Stawowa 1, Wojewódzka Poradnia Zdrowia Psychicznego, ul. Sułkowskiego 58a), a także przez kontakt telefoniczny rodziny pacjenta.

- kwalifikacji chorego na podstawie rozmowy z lekarzem lub pielęgniarką środowiskową.

Warunkiem bezwzględnie koniecznym do przyjęcia chorego jest stały, systematyczny nadzór rodziny lub opiekuna pacjenta nad przyjmowaniem zaleconych leków, czyli współpraca chorego z zespołem środowiskowym w kwestii leczenia.

Bezwzględny przeciwwskazaniem do przyjęcia pacjenta do środowiska jest stan bezpośredniego zagrożenia jego życia (myśli samobójcze) lub zagrożenie życia lub zdrowia innych osób (agresja czynna lub autoagresja), czyli stany takie, które kwalifikują się wyłącznie na leczenie psychiatryczne szpitalne, zgodnie z Ustawą o ochronie zdrowia psychicznego.

2) Przyjęcie pacjenta do leczenia w środowisku odbywa się poprzez:

- kontakt telefoniczny lub osobisty z pielęgniarką środowiskową, kierującą ruchem chorych. Wyznaczenie dnia i godziny wizyty w środowisku.

- wizyta lekarza i pielęgniarki środowiskowej u pacjenta:

- a) założenie historii choroby podczas pierwszej wizyty (pielęgniarka środowiskowa)

- b) zebranie szczegółowej autoanamnezy oraz wywiadu obiektywnego od rodziny lub opiekuna (lekarz psychiatra)

- c) ustalenie zasad współpracy:

- częstotliwości wizyt w domu chorego,

- przeanalizowanie leczenia farmakologicznego: dawek leków, schematu przyjmowania oraz omówienie leczenia z pacjentem i rodziną (lekarz psychiatra),

- d) omówienie zasad kontaktowania się z chorym w szczególnych sytuacjach – kontakt telefoniczny w określonych godzinach (pielęgniarka środowiskowa),

- e) zaplanowanie kolejnej wizyty w środowisku (pielęgniarka środowiskowa).

3) Prowadzenie chorego w ramach opieki środowiskowej:

- systematyczne wizyty w środowisku:

- częstotliwość wizyt w zależności od potrzeb pacjenta, tj. stanu psychicznego chorego, od 1 do 3 razy w tygodniu,

- badanie stanu psychicznego, ustalenie leczenia farmakologicznego, ewentualne modyfikacje prowadzonego leczenia,

- monitorowanie zastosowanego leczenia (kontrola w kwestii przestrzegania zaleceń lekarskich, zlecenie dodatkowych badań laboratoryjnych w celu oceny bezpieczeństwa leczenia zgodnie ze standardami psychiatrycznymi światowymi i ogólnopolskimi),

- ocena stanu somatycznego chorego – ustalenie z rodziną lub opiekunem konieczności przeprowadzenia potrzebnych konsultacji lekarskich (neurologicznej, diabetologicznej, endokrynologicznej, dermatologicznej, i innych). W razie konieczności diagnostyki i terapii stanu somatycznego w warunkach szpitalnych, wypisanie chorego z leczenia środowiskowego.

Wykonanie podstawowych czynności monitorujących stan ogólny chorego - mierzenie ciśnienia tętniczego, temperatury ciała, tętna.

- zastosowanie innych oddziaływań terapeutycznych – psychoedukacja chorego i rodziny lub opiekunów, elementy psychoterapii wspierającej, elementy psychoterapii indywidualnej (poznawczo-behawioralnej, rodzin).

- aktywizacja chorych - kierowanie do Warsztatów Terapii Zajęciowej, Środowiskowych Domów Samopomocy,

- rozmowy informacyjne z rodzinami chorych na temat procedur w kwestii kierowania do DPS-ów, ubezwłasnowolnienia,

- wystawianie zaświadczeń lekarskich o stanie zdrowia psychicznego - Druk N-9 do ZUS, zaświadczenie do DPS-u, dla komisji ds. orzekania o niepełnosprawności, zaświadczenie o pobycie w ZLS,

- kierowanie do Szpitala Psychiatrycznego(w trybie pilnym – Szpital Psychiatryczny w Świeciu, planowym - Klinika Psychiatrii w Bydgoszczy), w razie trudności w utrzymaniu chorego w środowisku,

- współpraca zespołu leczenia środowiskowego z lekarzem prowadzącym chorego na oddziale psychiatrycznym. Wspólne ustalanie strategii postępowania, wsparcia, aktywizacji oraz dalszej, szeroko pojętej opieki w naturalnym środowisku chorego.

d) Izba przyjęć - oddział interwencji kryzysowej

Izba przyjęć świadczy usługi dla osób chorych psychicznie, uzależnionych oraz osób w trudnej sytuacji kryzysowej. Dyżur pełnią lekarze psychiatrzy wraz z pielęgniarkami i sanitariuszami. Izba dostępna jest 24godziny.

e) Oddział leczenia dzieci i młodzieży

f) Oddział Dzienny Rehabilitacji Psychiatrycznej Dzieci i Młodzieży obejmuje terapią dzieci i młodzież w wieku szkolnym. Przyjęcie do Oddziału następuje na podstawie skierowania wystawionego przez lekarza opiekującego się dzieckiem lub psychologa, po konsultacji Ordynatora Oddziału.

g) W ramach pobytu dziennego przeprowadzana jest diagnoza zaburzeń psychicznych wieku rozwojowego przez zespół składający się ze specjalistów psychiatrów, psychologa, pedagoga. Oddział dysponuje dostępem do nowoczesnych badań radiologicznych i laboratoryjnych w ramach Szpitala Uniwersyteckiego nr 1 im. A. Jurasza w Bydgoszczy oraz dostępem do wysokospecjalistycznych konsultacji Klinik Szpitala Uniwersyteckiego. W ramach pobytu dziennego prowadzona jest szczegółowa diagnoza psychologiczna i pedagogiczna. Leczenie obejmuje oprócz farmakoterapii różnorodne formy terapii indywidualnej i grupowej:

h) terapia behawioralno-poznawcza, terapia systemowa, socjoterapia, psychoedukacja, różne formy arteterapii i terapii zajęciowej (psychorysunek, psychodrama, trening umiejętności społecznych, trening twórczego myślenia, relaksacja z wizualizacją).

i) Oddział organizuje zajęcia społeczne, jak uczestniczenie w wydarzeniach kulturalnych i krajoznawczych, wspólne obchodzenie ważnych uroczystości świątecznych i szkolnych.

j) Dla rodziców prowadzone są systematyczne spotkania psychoedukacyjne z psychologiem i pedagogiem.

k) Uczniowie mają możliwość korzystania z zajęć pedagogicznych wyrównawczych.

l) Pobyt w Oddziale stwarza możliwość długofalowego uczestniczenia w terapii oraz w zajęciach szkolnych, łącznie z uzyskaniem promocji do następnej klasy. Przy Oddziale funkcjonuje szkoła terapeutyczna na poziomie gimnazjum oraz liceum ogólnokształcącego umożliwiając kontynuację nauki. Szkoła zapewnia realizację pełnego programu klas I-III gimnazjum oraz I-III liceum z możliwością zdawania egzaminów państwowych na terenie oddziału.

m) Przy oddziale funkcjonuje Poradnia Zdrowia Psychicznego dla Dzieci i Młodzieży

2. Oddział dzienny przy PZP ul. Stawowa 1
3. Oddział dzienny w Szpitalu Wojskowym ul. Powstańców Warszawy
4. Oddział dzienny Centrum Gizińscy ul. leśna

III Opieka Czynna - oddziały stacjonarne

1. Oddziały stacjonarne w Klinice Psychiatrii ul. Kurpińskiego 19

a) *Oddział psychiatryczny*

Liczba łóżek: 26

Oddział Psychiatryczny mieści się na pierwszym piętrze Kliniki Psychiatrii.

Leczone schorzenia:

- Organiczne zaburzenia psychiczne włącznie z zespołami objawowymi
- Zaburzenia psychiczne i zaburzenia zachowania spowodowane używaniem środków (substancji) psychoaktywnych
- Schizofrenia, zaburzenia typu schizofrenii (schizotypowe) i urojeniowe
- Zaburzenia nastroju (afektywne)
- Zaburzenia nerwicowe, związane ze stresem i pod postacią somatyczną (somatoform)
- Zespoły behawioralne związane z zaburzeniami fizjologicznymi i czynnikami fizycznymi
- Zaburzenia osobowości i zachowania dorosłych
- Upośledzenie umysłowe
- Zaburzenia rozwoju psychicznego (psychologicznego)
- Zaburzenia zachowania i emocji rozpoczynające się zwykle w dzieciństwie i w wieku młodzieńczym
- Nieokreślone zaburzenia psychiczne
- Symptomy i objawy chorobowe dotyczące poznawania, postrzegania, stanu emocjonalnego oraz zachowania

Na Oddziale stosuje się diagnostykę i terapię psychologiczną, psychoedukację pacjentów i ich rodzin, farmakoterapię, zabiegi elektrowstrząsowe. Prowadzona jest terapia ruchem oraz arteterapia (obejmuje ona następujące obszary działań: terapia przez sztuki plastyczne, muzykoterapia, choreoterapia, relaksacja i trening twórczego myślenia).

Przyjęcie na Oddział odbywa się na podstawie skierowania od lekarza psychiatry oraz rozmowy kwalifikacyjnej z Koordynatorem Oddziału w każdy pracujący dzień tygodnia (I piętro).

b) Oddział leczenia zaburzeń lękowych

Oddział Zaburzeń Lękowych i Afektywnych – zajmuje się diagnostyką oraz leczeniem zaburzeń lekowych, afektywnych, zaburzeń osobowości, odżywiania. W ramach diagnostyki wykonujemy badania psychologiczne – osobowościowe, projekcyjne, na obecność zmian organicznych. Istnieje możliwość poszerzenia o badania obrazowe (badania laboratoryjne wykonywane są rutynowo wszystkim pacjentom). Podstawową formą terapii jest grupowa psychoterapia zintegrowana (trwa 10 tygodni, 3x w tygodniu po 3 godziny, dodatkowo spotkania indywidualne z pacjentami 1x na 2 tygodnie, grupa składa się z 8 osób) – rocznie z takiej formy pomocy może skorzystać tylko 24 pacjentów. Przed „grupą” pacjenci poddawani są pogłębionej diagnostyce psychoterapeutycznej, która każdorazowo kończy się omówieniem tego pacjenta – zespół terapeutyczny decyduje wówczas, czy taka forma pomocy jest w tym konkretnym przypadku najwłaściwsza (czasem kierujemy na terapię indywidualną, czasem zalecamy terapię indywidualną przed terapią grupową, czasem poprzednie leczenie odwykowe itd.). Taka diagnostyka odbywa się w warunkach oddziału, trwa około 3 tygodni. Poza terapią grupową prowadzona jest także psychoterapia indywidualna- najbardziej w okresie wakacyjnym, kiedy nie ma psychoterapii grupowej. W oddziale stosuje się farmakoterapię. Pacjenci uczestniczą także w terapii zajęciowej, muzykoterapii, zajęciach relaksacyjnych (wszyscy – zarówno ci biorący udział w psychoterapii grupowej, jak i pozostali).

Kwalifikacje odbywają się w każdą ostatnią środę miesiąca.

2. Kliniczny Oddział ogólnopsychiatryczny w Szpitalu Wojskowym ul. Powstańców Warszawy 5 w Bydgoszczy.

W skład wchodzi:

- Pododdział Psychogeriatрії
- Pododdział stresu pourazowego
- Oddział dzienny leczenia nerwic z pododdziałem rehabilitacji
- Izba przyjęć z Punktem Konsultacyjnym

Leczone schorzenia:

- Organiczne zaburzenia psychiczne włącznie z zespołami objawowymi
- Zaburzenia psychiczne i zaburzenia zachowania spowodowane używaniem środków (substancji) psychoaktywnych
- Schizofrenia, zaburzenia typu schizofrenii (schizotypowe) i urojeniowe
- Zaburzenia nastroju (afektywne)
- Zaburzenia nerwicowe, związane ze stresem i pod postacią somatyczną (somatoform)
- Zespoły behawioralne związane z zaburzeniami fizjologicznymi i czynnikami fizycznymi
- Zaburzenia osobowości i zachowania dorosłych
- Upośledzenie umysłowe
- Zaburzenia rozwoju psychicznego (psychologicznego)
- Zaburzenia zachowania i emocji rozpoczynające się zwykle w dzieciństwie i w wieku młodzieńczym
- Nieokreślone zaburzenia psychiczne
- Symptomy i objawy chorobowe dotyczące poznawania, postrzegania, stanu emocjonalnego oraz zachowania

Oferta skierowana jest również do osób ubezpieczonych w Narodowym Funduszu Zdrowia.

IV. Lecznictwo odwykowe - Oddziały stacjonarne

1. Oddział Leczenia Uzależnień w Klinice Psychiatrii ul. Kurpińskiego 19 , Bydgoszczy i
2. Oddział Leczenia Uzależnienia od Substancji Psychoaktywnych w Klinice Psychiatrii ul. Kurpińskiego 19, Bydgoszcz

Średni czas pobytu chorego w oddziale: 6-8 tygodni.

Ogólna informacja o funkcjonowaniu oddziału:

Oddział Leczenia Uzależnień jest częścią Kliniki Psychiatrii Samodzielnego Publicznego Szpitala Klinicznego w Bydgoszczy, świadczącym usługi dla mężczyzn powyżej 17 roku życia z miasta Bydgoszczy i województwa kujawsko - pomorskiego. Kryterium przyjęcia jest obecność uzależnienia od alkoholu.

W skład oddziału wchodzi również Przykliniczna Poradnia Odwykowa. Poradnia prowadzi terapię dla mężczyzn i kobiet (powyżej 17 r.ż.) uzależnionych od alkoholu, ich rodzin (partnerzy i dzieci).

Program terapeutyczny oddziału obejmuje:

1. Detoksykację .
2. Diagnostykę:
 - psychologiczną uzależnienia od alkoholu i innych środków psychoaktywnych
 - psychologiczną i psychiatryczną współistniejących chorób i zaburzeń psychicznych oraz zaburzeń osobowości
 - uzależnienia od alkoholu i chorób współistniejących (również przy użyciu badań dodatkowych)
3. Farmakoterapię uzależnienia od alkoholu i schorzeń współistniejących.
4. Konsultacje specjalistyczne.
5. Oddziaływania psychoterapeutyczne:
 - terapia grupowa:
 - grupa wstępna
 - psychologiczne mechanizmy uzależnienia
 - trening radzenia sobie z głodem alkoholowym
 - trening asertywnych zachowań abstynenckich
 - trening radzenia sobie z negatywnymi emocjami
 - warsztat duchowość
 - terapia indywidualna – Osobiste-Programy Terapii,
 - trening autogenny,
 - terapia psychoedukacyjna.
6. Psychoterapeutyczna i farmakologiczna prewencja nawrotów picia.
3. Oddział Krótkoterminowej Terapii Odwykowej i Detoksykacji dla Kobiet
W Wielospecjalistycznym Szpitalu Miejskim SPZOZ ul. Szpitalna 19 w Bydgoszczy.

Oddział Krótkoterminowej Terapii Odwykowej i Detoksykacji dla Kobiet jest oddziałem całodobowym, liczącym 10 miejsc. Oddział przyjmuje kobiety, u których zaobserwowane i zdiagnozowane są następujące zaburzenia:

- zespół zależności alkoholowej (ZZA),
- uzależnienie od leków nasennych i uspokajających,
- uzależnienie mieszane, z których przynajmniej jedno wymieniono wyżej,
- zespół abstynencyjny w przebiegu tych uzależnień,

- majaczenie drżenne,
- stan po napadzie padaczkowym w przebiegu uzależnień,
- halucynozja alkoholowa,
- zespół Wernickiego-Korsakowa.

Do oddziału przyjmowane są także pacjentki z tzw. podwójną diagnozą, tj. takie, które prócz uzależnienia mają inne zaburzenie lub chorobę psychiczną, np. schizofrenię czy chorobę afektywną dwubiegunową.

Zależnie od wskazań stosowana jest farmakoterapia. Wszystkie pacjentki mają stosowaną psychoterapię – oddziaływania terapeutyczne są prowadzone szeroko. W prowadzenie terapii angażuje się cały personel – zależnie od posiadanych kwalifikacji.

Program terapeutyczny trwa od 4 do 8 tygodni w zależności od rodzaju uzależnienia (dłuższy w przypadku osób uzależnionych od leków nasennych i uspokajających, krótszy u uzależnionych od alkoholu) i głębokości schorzenia. Program realizowany jest poprzez:

- terapię indywidualną,
- terapię grupową,
- pracę z rodziną,
- metodę społeczności terapeutycznej,
- zajęcia psychoedukacyjne,
- trening umiejętności społecznych.

V. Lecznictwo Odwykowe - Poradnie

1. Przyklinikna Poradnia Odwykowa ul. Kurpińskiego 19

Zakres usług świadczonych przez Przyklinikną Poradnię Odwykową

Głównym założeniem pracy Poradni jest zapewnienie kontynuowania leczenia pacjentom leczącym się w Oddziale Leczenia Uzależnień i ich rodzinom oraz terapia w systemie ambulatoryjnym pacjentów nie leczonych dotychczas w OLU.

1. Konsultacje medyczne: psychiatryczne i neurologiczne.
2. Terapia indywidualna.
3. Terapia grupowa:
 - osób bliskich pacjentowi,
 - dzieci z rodzin z problemem alkoholowym,
 - pacjentów.

2. Wojewódzka Poradnia Odwykowa ul Dworcowa 67 w Bydgoszczy.

Placówka statutowo została powołana przez Urząd Marszałkowski w Toruniu do świadczenia usług medycznych.

świadczy profesjonalne leczenie:

1. osobom chorym na zespół zależności alkoholowej
2. członkom rodzin osób nadmiernie pijących
3. dorosłym dzieciom alkoholików
4. ofiarom przemocy w rodzinie

Oferta terapeutyczna PTU AiW dla osób uzależnionych od alkoholu:

1. Pierwszy kontakt z terapeutą uzależnień i lekarzem
2. Psychoedukacja na temat choroby alkoholowej

3. Terapia grupowa - praca nad rozbrojeniem psychologicznych mechanizmów uzależnienia i nabyciem umiejętności ważnych dla zdrowego życia:

- grupa motywacyjna
- grupa pracy nad tożsamością alkoholową
- grupa zaawansowana
- trening asertywnych zachowań abstynenckich
- trening zapobiegania nawrotom choroby
- praca nad radzeniem sobie z głodem alkoholowym
- praca nad uznaniem bezsilności wobec alkoholu
- praca nad złością
- praca nad poczuciem własnej wartości
- praca nad rozwojem duchowym
- warsztat umiejętności wychowawczych
- trening komunikacji
- inne

4. Indywidualny kontakt z terapeutą i realizacja osobistego programu terapii

5. Opieka lekarska

Oferta PTUAIW dla rodzin:

a. Pierwszy kontakt z terapeutą, ustalenie zakresu pomocy, informacja o formach pomocy

b. Psychoedukacja na temat choroby alkoholowej i problemów w rodzinach, w których ktoś pije nadmiernie

c. Terapia grupowa – praca nad rozbrojeniem mechanizmów współuzależnienia i nabyciem umiejętności ważnych dla nowego, satysfakcjonującego życia:

- Grupa wstępna
- Grupa pogłębionej terapii
- Trening asertywności
- Praca nad poczuciem własnej wartości
- Praca nad zatrzymaniem przemocy w rodzinie
- Warsztat umiejętności wychowawczych

d. Terapia indywidualna i realizacja osobistych programów terapii

f. Opieka lekarska

3. Bydgoski Ośrodek Rehabilitacji, Terapii Uzależnień i Profilaktyki „BORPA” ul. Przędowników Pracy 12 oraz filia ul. Porazińskiej 9

Placówka statutowo została powołana przez Urząd Miasta w Bydgoszczy do świadczenia usług medycznych.

Programy skierowane są dla:

1. osób uzależnionych i współuzależnionych i ich rodzin

2. dzieci, młodzieży i dorosłych zgodnie z współczesnymi standardami profilaktyki uzależnień:

- dla dzieci i młodzieży są to:
 - ogniska psychoprofilaktyczne
 - świetlice socjoterapeutyczne i środowiskowe
 - wszystkie programy akredytowane przez PARPA i Biuro ds. Narkomanii
 - programy interwencyjne
 - Punkty Interwencji Szkolnej
 - Szkolne Kluby Profilaktyki
 - imprezy integracyjne, obozy terapeutyczne, półkolonie i kolonie profilaktyczne

- programy ogólnorozwojowe i alternatyw
- terapia indywidualna i grupowa dla dzieci i młodzieży z zaburzeniami emocjonalnymi i zachowania

- dla dorosłych są to:

- Akademia Rodzica
- Akademia Profilaktyki
- Program dla Kierowców
- programy dla osób uzależnionych i współuzależnionych, dla ofiar i sprawców przemocy, dla DDA i DDD
- szkolenia dla różnych grup zawodowych
- programy alternatyw
- programy rozwoju osobistego
- Punkty Konsultacyjne
- pomoc prawna
- Grupy Wsparcia Rodziców Dzieci z ADHD
- Grupy Wsparcia Rodziców w Kryzysie
- Grupy wsparcia i samopomocowe
- terapia indywidualna i grupowa w systemie ambulatoryjnym – Oddział Dzienny, treningi

4. Młodzieżowy Ośrodek Profilaktyki i Wczesnej Terapii Stowarzyszenia Monar, Oddział Dzienny ul. Św. Trójcy 15

Placówka przyjmuje pacjentów w wieku 14-25 lat.

Zakres udzielanej pomocy:

- Poradnictwo dla osób uzależnionych od narkotyków
- Poradnictwo dla osób używających narkotyków (nieuzależnionych)
- Poradnictwo dla rodzin osób uzależnionych
- Psychoterapia indywidualna dla osób uzależnionych od narkotyków
- Psychoterapia indywidualna dla rodzin osób uzależnionych
- Psychoterapia indywidualna dla osób używających narkotyków (nieuzależnionych)
- Psychoterapia grupowa dla młodzieży zagrożonej uzależnieniem od narkotyków
- Psychoterapia grupowa dla osób uzależnionych od narkotyków
- Psychoterapia grupowa dla rodzin osób uzależnionych
- Psychoterapia grupowa dla osób używających narkotyków (nieuzależnionych)
- Konsultacje lekarskie
- Konsultacje prawne
- Programy terapeutyczne dla absolwentów ośrodków rehabilitacyjnych
- W placówce funkcjonuje grupa Anonimowych Narkomanów
- Placówka wystawia skierowania do oddziałów detoksykacyjnych i ośrodków rehabilitacyjnych
- Placówka wystawia skierowania do oddziałów detoksykacyjnych
- Placówka wystawia skierowania do oddziałów rehabilitacyjnych

5. PTZN Punkt Konsultacyjny, Poradnia Profilaktyki i Terapii Uzależnień dla Dzieci i Młodzieży ul. Brzozowa 28, 85-164 Bydgoszcz

Placówka przyjmuje pacjentów w wieku 10-21 lat.

Zakres udzielanej pomocy:

- Poradnictwo dla rodzin osób uzależnionych

- Poradnictwo dla osób używających narkotyków (nieuzależnionych)
- Poradnictwo dla osób uzależnionych od narkotyków
- Psychoterapia indywidualna dla osób uzależnionych od narkotyków
- Psychoterapia indywidualna dla rodzin osób uzależnionych
- Psychoterapia indywidualna dla osób używających narkotyków (nieuzależnionych)
- Psychoterapia grupowa dla młodzieży zagrożonej uzależnieniem od narkotyków
- Psychoterapia grupowa dla rodzin osób uzależnionych
- Psychoterapia grupowa dla osób używających narkotyków (nieuzależnionych)
- Konsultacje lekarskie
- Konsultacje prawne
- Placówka wystawia skierowania do oddziałów detoksykacyjnych i ośrodków rehabilitacyjnych

VI. Leczenie substytucyjne – poradnie

1. Centrum Opieki Paliatywnej – Dom Sue Ryder Poradnia Terapii Uzależnienia od Substancji Psychoaktywnych ul. Rzeźnickiego 1D w Bydgoszczy.

Oferta skierowana jest do osób uzależnionych od substancji psychoaktywnych..

Zakres usług: farmakoterapia, psychoterapia , psychoterapia systemowa rodzin, leczenie substytucyjne (methadon) dla osób uzależnionych od opiatów.

W poradni usługi świadczą lekarze psychiatrzy, psycholog, specjalista terapii uzależnień, pielęgniarki, farmaceutka

Świadczenia w ramach pomocy psychiatrycznej i uzależnień nie wymagają skierowania lekarzy pierwszego kontaktu, lekarzy rodzinnych, etc

2. Centrum - Med. Ul. Równa 4 w Bydgoszczy

Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej. Centrum Zdrowia Psychicznego. Ośrodek Leczenia Uzależnień

Swoją ofertę kierujemy do pacjentów potrzebujących naszej pomocy specjalistycznej, osób problemami i schorzeniami psychicznymi, osób z różnymi typami uzależnień. W ramach refundacyjnej umowy z NFZ obsługujemy pacjentów dorosłych, ale jesteśmy przygotowani do fachowej pracy z dziećmi w różnych formach diagnostyki i terapii.

Do obsługi pacjentów kierujemy zespół wykwalifikowanych: specjalistów lekarzy psychiatrów, psychologów, psychoterapeutów, specjalistów terapii uzależnień, pedagogów, psychologów dziecięcych, logopedów (neurologopeda) oraz średni personel medyczny (pielęgniarski).

Świadczenia zdrowotne i terapeutyczne są udzielane w warunkach:

BLOKU MEDYCZNEGO (ambulatoria, gabinety lekarskie (także przystosowane dla dzieci), gabinety terapeutyczne, gabinety zabiegowe

Salę detoksykacyjną (także dla osób niepełnosprawnych) działu farmaceutycznego.

Blok medyczny, jest w pełni pozbawiony barier dla pacjentów niepełnosprawnych (wózkowicze)

Podstawowe typy usług zdrowotnych:

W ramach świadczeń refundowanych przez Kujawsko-Pomorski Narodowy Fundusz Zdrowia udziela pomocy osobom pełnoletnim w jednostkach działających w placówce tj.:

-Poradni Zdrowia Psychicznego, (wszelkie typy pomocy psychiatrycznej i psychologicznej m.in. : nerwice, lęki, stres, depresje, psychozy, terapie dla sprawców i ofiar przemocy).

-Poradni Leczenia Uzależnień (wszelkie uzależnienia: terapie indywidualne i grupowe)

-Dziennym Oddziale pobytowym dla Osób uzależnionych od Alkoholu, (praca z terapeutami w grupie i indywidualnie po 5 godzin dziennie przez 5 dni tygodnia. Aby termin terapii możliwie nie bardzo kolidował z rytmem nauki, lub pracy zawodowej pacjenta, terapię rozpoczynamy od godziny 13.30 (14.30) a trwa ona do godz. 19.30. Na oddział kieruje lekarz naszej placówki po tzw. wizycie diagnostycznej. Pacjenci oddziału mają możliwość korzystania z równoległych terapii indywidualnych z naszymi psychologami i terapeutami Kierujemy ją do osób z problemami alkoholowymi lub z tzw. uzależnieniami mieszanymi.

-Dziennym Oddziale pobytowym dla Osób uzależnionych od Substancji Psychoaktywnych, (praca z terapeutami w grupie i indywidualnie po 5 godzin dziennie przez 5 dni tygodnia. Aby termin terapii możliwie nie bardzo kolidował z rytmem pracy zawodowej pacjenta, terapię rozpoczynamy od godziny 13.30 (14.30) a trwa ona do godz. 19.30. Na oddział kieruje lekarz naszej placówki po tzw. wizycie diagnostycznej. Pacjenci oddziału mają możliwość korzystania z równoległych terapii indywidualnych z naszymi psychologami i terapeutami Kierujemy ją do osób z uzależnieniem od substancji psychoaktywnych lub z tzw. uzależnieniami mieszanymi.

-Leczeniu Substytucyjnym (Methadone Hydrochloride) (nowoczesna terapia dla uzależnionych od opiatów ...heroiny)

Rodzaj pracy:

Pracujemy w zależności od potrzeb z pacjentami w terapiach: indywidualnych, grupowych, terapiach par, terapiach rodzin. Pracujemy z dorosłymi i dziećmi.

W placówce świadczeń udzielają także lekarze z zespołu biegłych sądowych.

W trudnych sytuacjach oferujemy również pomoc - poradnictwo lub działania z tego zakresu.

▪ Świadczenia w ramach pomocy psychiatrycznej i uzależnień nie wymagają skierowania lekarzy pierwszego kontaktu, lekarzy rodzinnych, etc

▪ Pacjenci na terapię zgłaszają się po uprzednim zarejestrowaniu się w Centrum-Med.

VII. Regionalny Zespół Opieki Paliatywnej - Dom Sue Ryder w Bydgoszczy ul. Roentgena 3

1.Oddział dzienny psychiatryczny geriatryczny

Zakres świadczeń.

Oddział Dzienny, działający w ramach Centrum Psychoneurologii Wieku Podeszłego oferuje kilkutygodniowe turnusy pobytu dziennego dla pacjentów z otępieniem w celu treningu funkcji poznawczych. W tym czasie pacjenci przebywający w Oddziale korzystają z terapii zajęciowej, poznawczo-behawioralnej, wspierającej, zorientowanej głównie na trening funkcji poznawczych.

Rodzaje i formy proponowanych zajęć:

- gimnastyka poranna
- indywidualna rehabilitacja ruchowa
- trening procesów poznawczych
- zajęcia wyzwalające ekspresję, pomagające w samookreślaniu, sygnalizowaniu potrzeb
- arteterapia
- praca z masą plastyczną
- biblioterapia
- zajęcia kulturalno-oświatowe połączone z elementami muzyko i choreoterapii
- zajęcia relaksacyjne, wyciszające

Celem tych zajęć jest maksymalne, możliwe opóźnienie funkcjonowania pacjenta w życiu codziennym wskutek postępowania choroby, likwidacja izolacji społecznej chorych z otępieniem i innymi zaburzeniami psychicznymi.

Równolegle prowadzony jest proces diagnostyczno - terapeutyczny, trening funkcji poznawczych indywidualnie z psychologiem, psychoedukacja dla opiekunów i rodzin pacjentów. Chorzy mający problemy wynikające z zaburzeń ruchowych biorą udział w grupowych oraz indywidualnych zajęciach rehabilitacyjnych.

Założeniem Oddziału jest opieka nad pacjentami z chorobami otępiennymi, jednak możliwe jest także przyjmowanie pacjentów z innymi zaburzeniami psychicznymi wieku podeszłego, w tym głównie z depresją. W oddziale do dyspozycji pacjentów są: lekarze specjaliści psychiatrzy, lekarz w trakcie specjalizacji z psychiatrii, psychologowie kliniczni, terapeuci zajęciowi, pielęgniarki, rehabilitanci, konsultujący specjalista neurolog.

Do Oddziału kierowani są pacjenci będący pod opieką Centrum Psychoneurologii Wiek Podeszłego, stąd w celu ewentualnego przyjęcia na Oddział Dzienny należy zarejestrować pacjenta do Poradni Psychogeriatrycznej i Leczenia Zaburzeń Pamięci

2.Zespół Leczenia Środowiskowego w Psychogeriatryi

Zespół Leczenia Środowiskowego w Psychogeriatryi jest jednostką utworzoną od stycznia 2008 roku w celu zapewnienia ciągłości opieki dla pacjentów psychogeriatrycznych. W skład zespołu wchodzi: lekarz psychiatra, pielęgniarki, psycholog, terapeutki środowiskowe.

W przypadku stwierdzenia wskazań psychiatrycznych do leczenia środowiskowego (w miejscu przebywania pacjenta) chorzy kwalifikowani są do takiej formy leczenia. Warunkiem roztoczenia opieki środowiskowej jest zgoda pacjenta oraz współpraca z opiekunem.

Wskazania do tej formy leczenia zostały określone w zaleceniach konsultanta krajowego ds. psychiatrii dotyczących opieki czynnej. Należą do nich objawy psychiatryczne uniemożliwiające wizytę ambulatoryjną w Poradni Psychogeriatrycznej i Leczenia Zaburzeń Pamięci przy stwierdzeniu wskazań do wdrożenia leczenia i braku wskazań do leczenia wbrew woli pacjenta. Są to: nasilone zaburzenia zachowania, nasilone objawy psychotyczne, nasilona apatia, znaczny poziom lęku, zaburzenia krytycyzmu.

Odrębnym celem skierowania do leczenia w Zespole mogą być problemy środowiskowe (pacjent z opiekunem wymagającym edukacji, niedostateczność opieki nad pacjentem pomimo starań otoczenia, głębokie otępienie w ustabilizowanym stanie psychicznym).

Zespół nie podejmuje się opieki przy braku współpracy ze strony opiekunów pacjenta (nie spełniamy roli opieki socjalnej).

Kwalifikacja pacjenta

Chory powinien posiadać skierowanie do zespołu wystawione przez lekarza Poradni Psychogeriatrycznej z określeniem celu i wskazań do objęcia leczeniem. Opiekun chorego jest umawiany na wizytę kwalifikacyjną przez pielęgniarkę lub lekarza. Kwalifikacji

dokonuje Zespół. Po zakwalifikowaniu pacjenta do objęcia opieką ustalana jest z opiekunem data wizyty domowej. Plan kolejnych wizyt ustalany indywidualnie.

Cel leczenia

Celem opieki w zespole jest zaspokojenie możliwych do zrealizowania potrzeb pacjenta i opiekuna, stabilizacja stanu psychicznego pacjenta i (o ile jest to możliwe) przekazanie do dalszego leczenia w ambulatorium psychogeriatrycznym.

3. Poradnia Psychogeriatryczna i Leczenia Zaburzeń Pamięci

Do poradni zgłaszać się mogą pacjenci, których zaniepokoiły objawy związane z ubytkiem pamięci. Nawet jeśli pacjent bagatelizuje objawy a jego otoczenie widzi konieczność porady wskazane jest zmotywowanie pacjenta do zgłoszenia się. Zajmujemy się także pacjentami z innymi zaburzeniami psychicznymi wieku podeszłego (depresje, zaburzenia nastroju, zachowania psychotyczne).

Po zgłoszeniu się do poradni chory jest badany przez pielęgniarkę, lekarza i psychologa (zbierany jest wywiad od pacjenta i opiekuna, przeprowadzane jest badanie pacjenta, przeprowadzane są testowe badania w celu oceny nasilenia zaburzeń pamięci i zaburzeń psychicznych), ustalamy plan wykonywania niezbędnych badań diagnostycznych (neuroobrazowych i badań krwi) oraz włączamy leczenie.

W naszej poradni udzielane są także porady wspierające i edukacyjne dla opiekunów chorych z zaburzeniami pamięci. Psycholodzy informują na nich jak postępować wobec podopiecznego oraz jak opiekun może radzić sobie ze swoim zmęczeniem. Porady odbywają się w grupach i indywidualnie. Pacjenci i opiekunowie mogą też uzyskać rehabilitacyjne porady edukacyjne, których celem jest nauka możliwości sprawdzenia i poprawy sprawności ruchowej pacjentów.

Wszystkie rodzaje porad udzielane są w terminach wyznaczonych podczas rejestracji. Pacjenci i opiekunowie umawiani są na konkretne dni i godziny. Staramy się przestrzegać terminów przyjęć i o to samo zwracamy się do Naszych Podopiecznych.

Zgodnie z kontraktem z Narodowym Funduszem Zdrowia leczymy chorych po 60 roku życia. Osoby młodsze przyjmujemy w uzasadnionych przypadkach jeśli mają skierowanie do naszej poradni od lekarza specjalisty (psychiatry lub neurologa). Nasza działalność jest ograniczona limitami kontraktów z Narodowym Funduszem Zdrowia stąd oczekiwanie na poradę może być wydłużone. Czas oczekiwania na porady jest określany na podstawie zasad prowadzenia list kolejkowych.

**Program rozwoju zróżnicowanych form wspieranego
zatrudnienia i przedsiębiorczości społecznej
dostosowanych do potrzeb osób z zaburzeniami
psychicznymi
na lata 2011 - 2015**

Wstęp

Aktywizacja zawodowa osób z zaburzeniami psychicznymi odgrywa dużą rolę w procesie integracji społecznej tej grupy, jak również przeciwdziała wykluczeniu społecznemu tych osób.

Aktualnie w Powiatowym Urzędzie Pracy w Bydgoszczy zarejestrowanych jest 4 911 (w tym 2 684 kobiet) mieszkańców Powiatu Bydgoskiego, z czego 4 761 to osoby bezrobotne, a 150 to osoby poszukujące pracy. Niepełnosprawni w liczbie 242 stanowią 5,1 % osób bezrobotnych. Natomiast w grupie osób poszukujących pracy stanowią 23,3 % (35 osób). Łącznie w ewidencji PUP w Bydgoszczy figuruje 277 osób niepełnosprawnych (w tym 128 kobiet). Osoby z zaburzeniami psychicznymi w liczbie 61 (w tym 39 kobiet) stanowią 22,0% ogółu osób niepełnosprawnych.

Jednym z zadań postawionych Samorządowi Powiatu Bydgoskiego przez Narodowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego jest opracowanie powiatowego programu rozwoju zróżnicowanych form wspieranego zatrudnienia i przedsiębiorczości społecznej dostosowanych do potrzeb osób z zaburzeniami psychicznymi.

Formalnie program ten jest jednym z zadań zmierzających do realizacji celu szczegółowego jakim jest aktywizacja zawodowa osób z zaburzeniami psychicznymi jednakże jego realizacja nie będzie możliwa bez jednocześnie prowadzonych zadań w zakresie zwiększania dostępności rehabilitacji zawodowej, organizacji poradnictwa zawodowego i szkoleń zawodowych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, kampanii szkoleniowo-informacyjnej promującej zatrudnianie osób z zaburzeniami psychicznymi czy też zwiększeniu udziału zagadnień zatrudnienia osób z zaburzeniami psychicznymi w działalności PUP w Bydgoszczy.

Punktem wyjściowym dla realizacji tego programu będzie przeprowadzenie diagnozy zbiorowości zarejestrowanych niepełnosprawnych osób bezrobotnych i poszukujących pracy z zaburzeniami psychicznymi m.in. poprzez odbycie rozmów informacyjno-doradczych ze wszystkimi osobami z zaburzeniami psychicznymi celem rozpoznania potrzeb w zakresie aktywizacji zawodowej, opracowanie Indywidualnych Planów Działania dla osób zainteresowanych aktywizacją zawodową celem dostosowania działań Powiatowego Urzędu Pracy w Bydgoszczy do faktycznych potrzeb osób z zaburzeniami psychicznymi określonych w oparciu o wyniki diagnozy.

Kluczowe znaczenie dla uzyskania wymiernych efektów realizacji tego programu będzie miało przełamanie funkcjonujących w społeczeństwie stereotypów dotyczących osób z zaburzeniami psychicznymi powodujących z jednej strony obawy pracodawców przed zatrudnianiem takich osób, a tworzących postawy sprzyjające bierności zawodowej tych osób z drugiej strony. Stąd odpowiednią rangę należy nadać kierowanej do pracodawców kampanii szkoleniowo-informacyjnej promującej zatrudnianie osób z zaburzeniami psychicznymi.

Sprawną realizacją wszystkich ujętych w programie działań winna przynieść efekt w postaci zwiększenia aktywności zawodowej osób z zaburzeniami psychicznymi w najróżniejszych formach takich jak podjęcie szkolenia, pojęcie pracy czy też rozpoczęcie prowadzenia działalności gospodarczej indywidualnie lub w formie spółdzielni socjalnej.

Realizacja Programu rozwoju zróżnicowanych form wspieranego zatrudnienia i przedsiębiorczości społecznej dostosowanych do potrzeb osób z zaburzeniami psychicznymi

Zadania	Odpowiedzialny	Uwagi
<p>1. Diagnoza zbiorowości niepełnosprawnych osób bezrobotnych i poszukujących pracy z zaburzeniami psychicznymi (odbycie rozmów informacyjno-doradczych ze wszystkimi osobami z zaburzeniami psychicznymi celem rozpoznania potrzeb w zakresie aktywizacji zawodowej, opracowanie Indywidualnych Planów Działania dla osób zainteresowanych aktywizacją zawodową) celem dostosowania działań PUP do faktycznych potrzeb osób z zaburzeniami psychicznymi określonych w oparciu o wyniki diagnozy.</p> <p>2. Organizowanie subsydiowanych miejsc zatrudnienia dla osób z zaburzeniami psychicznymi w formie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - robót publicznych - prac interwencyjnych - prac społecznie użytecznych - refundacji kosztów wyposażenia/doposażenia stanowisk pracy. <p>3. Organizowanie miejsc stażowych dla osób z zaburzeniami psychicznymi.</p> <p>4. Organizowanie miejsc przygotowania zawodowego dorosłych dla osób z zaburzeniami psychicznymi.</p> <p>5. Organizacja spotkań informacyjnych dla osób niepełnosprawnych z zaburzeniami psychicznymi zainteresowanych rozpoczęciem własnej działalności gospodarczej.</p> <p>6. Organizacja szkoleń biznesowych dla osób niepełnosprawnych planujących podjęcie działalności.</p> <p>7. Udzielanie pomocy finansowej w formie jednorazowych środków na rozpoczęcie działalności.</p> <p>8. Promocja wśród osób niepełnosprawnych z zaburzeniami psychicznymi ekonomii społecznej, w tym spółdzielni socjalnych:</p> <ul style="list-style-type: none"> - szkolenia zawodowe i biznesowe dla przyszłych członków spółdzielni socjalnych, - udzielanie dotacji na wkład do spółdzielni socjalnych, - refundacja składek na ubezpieczenie społeczne pracowników spółdzielni socjalnych. 	<p>Powiatowy Urząd Pracy</p>	

Zwiększanie dostępności rehabilitacji zawodowej, organizacja poradnictwa zawodowego i szkoleń zawodowych dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Zadania	Odpowiedzialny	Uwagi
<ol style="list-style-type: none"> 1. Poradnictwo zawodowe dla osób niepełnosprawnych z zaburzeniami psychicznymi w celu pomocy w wyborze odpowiedniego zawodu, miejsca zatrudnienia, kierunku przekwalifikowania. 2. Kształtowanie postaw gotowości do podjęcia pracy wśród osób niepełnosprawnych z zaburzeniami psychicznymi poprzez: <ul style="list-style-type: none"> - organizowanie szkoleń z zakresu poszukiwania pracy - warsztaty aktywnego poszukiwania pracy dla osób niepełnosprawnych, - ułatwienie dostępu do informacji i elektronicznych baz danych pozwalających na zdobycie umiejętności skutecznego poszukiwania pracy. 3. Współpraca z organizacjami pozarządowymi i fundacjami działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych z zaburzeniami psychicznymi w zakresie rehabilitacji zawodowej i społecznej. 	Powiatowy Urząd Pracy	

Przygotowanie kampanii szkoleniowo - informacyjnej adresowanej do pracodawców promującej zatrudnianie osób z zaburzeniami psychicznymi.

Zadania	Odpowiedzialny	Uwagi
<ol style="list-style-type: none"> 1. Opracowanie materiałów informacyjnych kierowanych do pracodawców promujących zatrudnianie osób z zaburzeniami psychicznymi <ul style="list-style-type: none"> - ulotki informacyjne - plakaty - pisma adresowane bezpośrednio do pracodawców. 2. Konferencje i szkolenia dla pracodawców. 3. Kampania informacyjna w mediach (prasa, rtv, internet). 	Powiatowy Urząd Pracy we współpracy z partnerami	

Zwiększenie udziału zagadnień zatrudnienia osób z zaburzeniami psychicznymi w działalności PUP w Bydgoszczy.

Zadania	Odpowiedzialny	Uwagi
<ol style="list-style-type: none"> 1. Świadczenie usług z zakresu pośrednictwa pracy, w tym pracy za granicą (EURES) dla osób bezrobotnych i poszukujących pracy z zaburzeniami psychicznymi. 2. Współpraca z Polską Organizacją Pracodawców Osób Niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji zawodowej osób z zaburzeniami psychicznymi w szczególności w zakresie pośrednictwa pracy. 3. Współorganizacja, uczestnictwo w targach pracy oraz innych przedsięwzięciach związanych z problematyką rynku pracy osób niepełnosprawnych z zaburzeniami psychicznymi. 4. Współpraca z agencjami zatrudnienia w zakresie pośrednictwa pracy, w tym pracy tymczasowej dla osób z zaburzeniami psychicznymi. 	Powiatowy Urząd Pracy	